

Dünya Yoksullukla Mücadele Günü

ÜÇÜNCÜ ULUSLARARASI
YOKSULLUKLA MÜCADELE
KONFERANSI RAPORU

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
DERNEĞİ TÜRKİYE
TEMSİLCİLİĞİ
EOPIL

açıkalan

DERİN
YOKSULLUK
AĞI

Dünya Yoksullukla Mücadele Günü

Üçüncü Uluslararası Yoksullukla Mücadele Konferansı Raporu

17 Ekim 2024

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

Önder Uçar, Şeyma Batman,
İrem Günşen

RAPORU HAZIRLAYANLAR

Önder Uçar, İrem Günşen

PROJE KOORDİNATÖRÜ

Önder Uçar

TASARIM

Myra Ajans

YAYIN TARİHİ

Aralık 2024

"Bu yayın, Açık Alan Derneği'nin girişimi olan Derin Yoksulluk Ağı tarafından Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği finansal desteği ile üretilmiştir. Bu yayının içeriğinden yalnızca Açık Alan Derneği & Derin Yoksulluk Ağı sorumludur."

AÇIK ALAN DERNEĞİ (AAD) & DERİN YOKSULLUK AĞI (DYA);

- sosyal, ekonomik ve kentsel sorunlar hakkında farkındalık yaratmayı;
- temel hak ve ihtiyaçlarına erişmekte zorlanan, sosyal dışlanmaya maruz kalan toplumsal gruplarla dayanışmayı;
- bu grupları çeşitli faaliyetler aracılığıyla güçlendirmeyi; kamusal hak ve hizmetlere erişimini desteklemeyi;
- eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik dahil olmak üzere temel insan haklarına erişimleri yolundaki engelleri azaltmayı amaçlayan bir sivil toplum kuruluşudur.

Derin Yoksulluk Tanımı: AAD&DYA yoksulluğu çok boyutlu bir çerçevede, kişilerin temel hak ve ihtiyaçlarına erişimlerinin kısıtlanmasının yanında ekonomik, sosyal, politik ve kültürel haklarına ulaşmalarının da engellendiği bir olgu olarak ele alır.

HEINRICH BÖLL STIFTUNG TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ

Demokratik aktörlerin çalışmalarının güçlendirilmesinden insan ve azınlık haklarının korunmasına, ekoloji ve sürdürülebilir kalkınmadan, küresel ve bölgesel güvenlik politikalarının geliştirilmesine yönelik girişim ve çalışmaları destekleme ve teşvik etme gayretindedir. Merkezi İstanbul'da bulunan Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği Bürosu 20 yıldır yukarıdaki ilkeleri güden, insanlar arasında cinsiyet, etnik köken, din ve renk ayrımı yapmaksızın hukuk devleti ilkeleri temelinde kurulu demokratik toplum düzeninin korunması için çaba sarf eden sivil toplum girişimlerini destekler.

TEŞEKKÜR...

Üçüncü Uluslararası Yoksullukla Mücadele Konferansı'nın düzenlenmesinde ve bu raporun yayınlanmasında emekleri geçen Şule Aytaç'a, Ezgi Tuna Erdoğan'a, Jülide Ergin'e, Tuğba Geçgin'e ve Melih Kuran'a; yaptığımız çalışmalara destek veren ve projeyi hayata geçirmemizi sağlayan Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği'ne, konferansın düzenlenmesindeki emeklerinden dolayı İstanbul Planlama Ajansı'na ve çalışanlarına; moderatörlerimiz Emre Erdoğan ve Ayşe Kaşıkırık'a; konuşmacılarımız Sibel Kalaycıoğlu, Zeynep Beşpınar, Małgorzata Kołaczek, Pınar Uyan Semerci, Christophe Teirlinck ve Kevin De Pelsmaker'e teşekkür ederiz.

GİRİŞ

Elinizdeki çalışma, Dünya Yoksullukla Mücadele Günü olan 17 Ekim 2024'te Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği desteğiyle Açık Alan Derneği-Derin Yoksulluk Ağı'nca gerçekleştirilen "Derin Yoksullukla Mücadelede Uluslararası Deneyim Paylaşımı" kapsamında İPA Florya Kampüsü'nde düzenlenen Üçüncü Uluslararası Yoksullukla Mücadele Konferansı'ndaki bildirilerin özetini içermektedir.

Bu sene üçüncüsü gerçekleştirilen ve ilk defa uluslararası boyut kazanan konferansın konusu "Yoksulların Öznelliği: Yeni Yaklaşımlar ve Stratejiler" oldu. Yoksulların öznel kimliklerini yeniden inşa etme yollarını keşfetme hedefi yatmaktadır. Konferans, bu hedef doğrultusunda kültürel ve bölgesel farklılıkları anlamayı, etkili stratejiler geliştirmek ve işbirliği fırsatlarından yararlanmak için bir platform oluşturmayı hedefledi.

KONFERANS PROGRAMI

AÇILIŞ KONUŞMASI	
Semahat Sevim Heinrich Böll Stiftung Türkiye	
1. OTURUM ÇOK BOYUTLULUK	2. OTURUM ÖZNELİKLERİ YORUMLAMAK: TEORİ VE PRATİK
MODERATÖR: Emre Erdoğan Prof., Bilgi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler	MODERATÖR: Ayşe Kaşıkırık Dr., Küresel Eşitlik ve Kapsayıcılık Ağı Başkanı
Sibel Kalaycıoğlu Prof., ODTÜ Sosyoloji	Pınar Uyan Semerci Prof., Bilgi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler
Zeynep Beşpınar Dr., Marmara Üniversitesi	Christophe Teirlinck Netwerk tegen Armoede (Yoksullukla Mücadele Ağı) (Brüksel)
Małgorzata Kołaczek Fundacja w Stronę Dialogu (Diyaloğa Doğru Vakfı) (Varşova)	Kevin De Pelsmaker Netwerk tegen Armoede (Yoksullukla Mücadele Ağı) (Brüksel)

Uluslararası Deneyim Paylaşımı

Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği desteği ile yürüttüğümüz “Derin Yoksullukla Mücadelede Uluslararası Deneyim Paylaşımı” projesi kapsamında

konferans öncesinde Varşova, Berlin ve Brüksel’de yoksulluğun farklı boyutları üzerine çalışan sivil toplum örgütlerini, kamu kurumlarını ve ağları ziyaret ederek bilgi alışverişinde bulunduk.

Varşova’da gıda israfını azaltmak ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak adına 31 bağımsız sivil toplum kuruluşunu içeren bir topluluk olan Federacja Polskich Banków Żywności (Polonya Gıda Bankaları Federasyonu) ile yaptığımız görüşmelerde gıda temininde süpermarket bağışları, yerel pazarlardan toplanan ürünler, Avrupa Birliği destekli programlar ve marketlere bağış zorunluluğu getiren kanunlar hakkında bilgi aldık. Okul yemekleri programlarını kısa sürede yaygınlaştıran Polonya’daki Mazowieckie Voyvodalığı Ofisi’ndeki görüşmelerde, farklı derneklerin ve belediyelerin okul yemeği sağlanmasında izledikleri farklı metodlar ve tanınmış şeflerle yemek atölyeleri düzenlemek, çocukların yemek tercihlerine yönelik anket çalışmaları yapmak, diyetisyenlerin ailelerle birebir iletişim kurması gibi uygulamalar gündeme geldi. Son iki yılda savaş ve mülteci akını nedeniyle hızla büyüyen ve özellikle Roman topluluklarının savunusunda önemli bir rol üstlenen Fundacja w Stronę Dialogu (Diyaloğa Doğru Vakfı) ile alternatif savunma metodları tartışıldı.

Hayırseverlik temelli bir yaklaşımla öne çıkan Almanya’nın ilk gıda bankası olan Berliner Tafel e.V. (Berlin Gıda Bankası)’nın operasyonel süreci hakkında bilgi aldık.

Aradaki güçlü bağlara rağmen şu ana kadar bu iyi uygulamanın Türkiye’de takip edilmediğini tespit ettik ve bu eksikliğin giderilmesini bir hedef olarak belirledik. Berlin’deki evsizlik sorunu üzerine çalışan KLIK e.V. de, bürokratik takip prosedürlerini aktardı.

Merkezi Brüksel’de olan ve Flaman Bölgesi’nde faaliyet gösteren Yoksulluk Karşıtı Ağ (Netwerk Tegen Armoede) ile görüşmelerde yoksulların deneyimlerini paylaşmalarını teşvik eden projeler, fotoğraf hikayeleri ve podcast gibi araçlar ön plana çıktı. Bunlar arasında özellikle yoksulluk koşullarında yaşayanların bir eğitim programı sonucunda “uzman” ünvanıyla dernekte profesyonel olarak çalışabilmeleri örnek bir model olarak göze çarptı.

Yine Brüksel merkezli olan ve Valon bölgesinde çeşitli projelerle yoksulluk ve sosyal dışlanma konularında farkındalık yaratmayı amaçlayan Le Forum’la yapılan

görüşmelerde de, yoksulluk içinde yaşayan bireylerin doğrudan kendi seslerini duyurabildikleri podcast projelerinde, örgütlerin ses olma işlevini üstlenmesi yerine, insanların kendi hikayelerini paylaşmalarına olanak tanındığını gözlemledik. Evsiz gençler için temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, yemek yiyip duş alabilecekleri ve kötü hava koşullarından korunabilecekleri merkezlerde evsizliğe düşme nedenlerini anlamaya yönelik analizler yapıldığını ve gençlere yönelik sosyal hizmetlerin geliştirilmesi için mental sağlık, eğitim, hukuk ve aile konularında çalışan sosyal hizmet uzmanlarının deneyim ve önerileri analiz edildiğini gözlemledik.

1. Oturum: ÇOK BOYUTLULUK

Bugün, afetlerin yoksul haneler üzerindeki etkisini ele almak istiyorum: Yoksul haneler afetler karşısında yoksulluğu nasıl deneyimliyor ve bu konuda ne gibi çözümler geliştirilebilir? Beraberce bu sorular üzerinde fikir geliştirmeyi hedefliyorum.

Yoksulluk, yeni bir kavram değilse de; 18. yüzyıldan itibaren yurttaşlık haklarının gündeme gelmesiyle görünürlüğü artan bir olgu haline geldi. Bu bağlamda, yoksullukla mücadele de farklı biçimlere büründü; hükümetler bu konuda kendilerine göre stratejiler ve yardım politikaları geliştirdiler. Dolayısıyla günümüzdeki yardımların ve desteklerin aslında köklü bir geçmişi var. Örneğin muhtaçlık testleri yapmak suretiyle “hak eden” ve “hak etmeyen” ayrımı yapmanın bir tarihi vardır.

Yoksulluğun tanımı da zamana göre değişiklik gösterdi. Ancak 1980 sonrası, özellikle neoliberal dönemde, yoksulluk daha farklı bir dinamik kazandı. Bu yeni yoksulluk, bireylerin yurttaşlık hakkını dışarıda bırakan bir anlayışla şekillendi. Refah devletinin sona ermesi, sosyal yardımların azalması ve çekilmesiyle birlikte, yoksulluk yaygınlaştı.

Önceleri sadece belirli bölgeler için düşünülürken, artık yoksulluk küresel bir sorun olarak kabul edilmeye başlandı. Örneğin 1990’ların başında Dünya Bankası’nın yayımladığı bir raporda “Yoksulluk artık her yerde” denmişti.

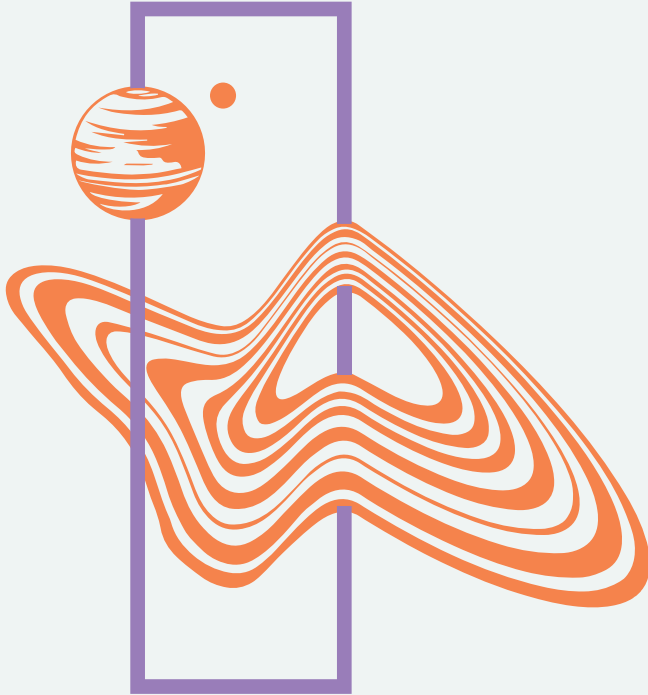
Bir süre sonra yoksulluk “dezavantajlı gruplar” gibi daha soyut tanımlarla ifade edilir oldu ve bu durum, yoksulluk olgusunu toplumdan dışsallaştırmayı kolaylaştırdı. 2014 İnsani Kalkınma Raporu’nda ise “kırılganlık” kavramı öne çıktı ve yoksulluk tüm toplumu etkileyen bir sorun olarak yeniden ele alındı.

Yoksulluk, bireyin temel hak ve özgürlüklerinden mahrum kalma durumudur. 18. yüzyıldan itibaren eşitlik

ideali gündeme geldiğinde, insanlık bir söz verdi; herkesin eşit olacağı sözü. Ancak bu söz, toplumsal eşitsizliklerin varlığıyla çelişiyor. İnsanlık ya eşitlik ya özgürlük arasında bir seçim yapmaya zorlanıyor, ama bu iki ideali bir arada hayata geçirebilmiş değiliz.

Sibel Kalaycıoğlu
Prof., ODTÜ Sosyoloji

Yoksulluğu çözmek için ölçmek gerektiği düşüncesi hâkimdir. Bu yüzden resmi yaklaşımlar yoksulluğu sayılarla ifade etmeye çalışır: açlık sınırı, yoksulluk sınırı gibi. Genellikle mutlak yoksulluk, yani ekonomik açıdan yoksulluk üzerinde durulur. Ancak biz yoksulluğu, sosyal bilimler açısından sadece ekonomik kriterlerle değil, göreceli yoksulluk gibi başka ölçütlerle de anlamaya çalışıyoruz. Yoksulluk, sadece temel gıdalara veya barınmaya erişememe değil; toplumsal katılımı, kültürel alanlarda da yoksun kalmayı kapsıyor.

Bu bağlamda üç ana çalışma yürüttüm. İlki, 2017-2018 yıllarında İstanbul genelinde İBB ile yürüttüğümüz "Sosyal Kırılma Çalışması"dır. İstanbul genelinde tüm ilçelerdeki 40 bin haneyi inceleyerek, hangi ilçelerin ne tür kırılma noktaları yaşadığını, yoksulluğun sebeplerini, bunların afet gibi durumlarda nasıl farklılaştığını belirledik. Örneğin, bazı ilçelerde eğitim düzeyi, bazı ilçelerde gelir yoksunluğu ya da altyapı eksiklikleri yoksulluğun ana faktörleri olarak öne çıkıyordu. Bu çalışma, farklı yoksulluk nedenlerinin kesşimsel doğasını anlamamıza yardımcı oldu.

İkinci çalışma, Covid-19 döneminde dört ilçede yoksul hanelerin pandemiden nasıl etkilendiğini analiz etmek amacıyla yapıldı. Covid-19 döneminde alt sosyal ekonomik grupta olan hanelerin %70'inin gelir durumunun kötüleştiğini, %59'unun kira ve faturalarını ödeyemediğini, %45'inin kredi kartı borçlarını ödeyemediğini tespit ettik. Bu gruplar, pandemi boyunca işlerini kaybetmemek için ev dışında çalışmak zorunda kaldı ve sağlık risklerine karşı savunmasız hale geldi.

Üçüncü çalışma, 2020-2024 yıllarında Büyükçekmece'de, yurt dışı destekli ve üç farklı ülkeyle birlikte yürüttüğümüz bir projedir. Bu projede, yoksul hanelerin afetlerde karşılaştıkları riskleri nasıl

azaltabileceğimizi ve katılımcı yöntemlerle riski nasıl yönetebileceğimizi araştırdık. Çalışmada, farklı gruplardan insanlarla (yardım alanlar, kadınlar, Romanlar, göçmenler, yaşlılar vb.) odak grup toplantıları yaptık ve onların kendi risk algılarını ve çözüm önerilerini topladık. Örneğin, yaşlı ve genç bireyler aynı risklere farklı açılardan bakıyor; bu grupların bir araya gelmesi, birbirlerinin deneyimlerini anlamalarına katkı sağladı.

Bu çalışmalar sonucunda şunu gördük ki; afetler ve kriz dönemlerinde yoksul haneler diğer gruplara göre çok daha büyük risk altında. Özellikle kayıt dışı çalışmanın yaygın olduğu yoksul haneler, sosyal güvence yetersizliği nedeniyle sağlık hizmetlerine erişimde de sıkıntı yaşıyorlar. Yaşlı nüfusun ve kadınların ekonomik katılımlarının düşük olması, bu yoksulluğu daha da ağırlaştırıyor. Birikim eksikliği ve güvencesizlik, kriz anlarında bu haneleri savunmasız bırakıyor. Büyükçekmece'de yoksul hanelerin kendi yaşadıkları bölgelere dair önerilerini topladık; örneğin, yaşadıkları riskleri azaltmak için yerel yönetim ve STK'lardan ne tür destekler beklediklerini haritalama çalışmalarıyla belirledik.

Bu projede katılımcı teknikler kullanarak yoksulluğun çok boyutluluğunu ve kesşimsel doğasını ortaya koymayı amaçladık. Katılımcılığı artırarak, yoksul hanelerin afet risklerini nasıl azaltabileceğimize dair önemli bulgular elde ettik. Sonuç olarak, sorumluluğu sadece yoksul bireylerin üzerine yüklemekten ziyade, yerel yönetimlerin ve STK'ların sorumluluk üstlenmesi gerektiğini vurguladık.

Bugünkü konuşmamın üç ayağı var. Öncelikle biraz yoksulluktan, sonra kadın yoksulluğundan bahsedeceğim. Biz giderek yoksullaşan, yoksulluğun derinleştiği bir topluluğun parçası olsak da bunun içinde kadın yoksulluğunun özel bir yeri vardır. Bir de bunun üzerine afetler yaşadık.

Ben afet ve kadın ilişkisini Van depreminden bu yana çalışıyorum. Şimdi, aklımıza 6 Şubat depremleri yakın olduğu için hemen onlar geliyor, ama deprem bizim hayatımızda Marmara Depremi ile başladı, ardından Van Depremi geldi, sonra İzmir depremi oldu.

Zeynep Beşpınar
Dr., Marmara Üniversitesi

Kadınların yoksulluğu, yaşama deneyimleri ve karşılaştıkları ihtimaller erkeklerin yoksulluk deneyimlerinden daha farklı. Kadınlar, bir kere, daha kolay yoksullaşıyorlar ve yoksulluktan çıktıklarında karşılaştıkları riskler, bu yoksulluktan çıkma ihtimalleri erkeklere göre farklı. Yoksulluğun kadınlar üzerindeki etkilerine odaklandığınızda aslında yoksulluğu tanımlamamız gerekiyor. Sibel Hoca'nın da belirttiği gibi, bu kavramlar zaman içinde gelişti. 90'lara baktığımızda, yavaş yavaş, insanların temel gereksinimlerini karşılayamama durumundan, bunun bir kapasiteyi hayata geçirememeye doğru evrildiğini görüyoruz. Burada Amartya Sen'in yoksulluğu, gelir azlığı ya da gelir yetersizliğinin ötesinde, kapasite eksikliği olarak tanımlaması önemlidir. Birleşmiş Milletler de bu yaklaşımı esas almaya başladı. Bu çerçevede İnsani Yoksulluk Endeksi geliştirildi.

Yoksullukla ilgili göstergelere bakıldığında, yaşam süresinin kısalığı, temel eğitim hizmetlerinden mahrumiyet, kamusal ve özel kaynaklara erişememek, sağlık, eğitim ve yaşam standardı gibi göstergeler kullanılıyor. Bunlar çok temel göstergelerdir. Ancak Türkiye'ye baktığımızda, bu temel göstergelere dair cinsiyet kırılımlı, toplumsal cinsiyet temelli

verilere hâlâ ulaşamıyoruz. Bu, 2024 yılında bile karşılaştığımız en büyük sorunlardan biridir. Yoksulluğu sağlık, eğitim ve yaşam standartları üzerinden değerlendiren çok boyutlu yoksulluk endeksi konusunda, dünya çapında pek çok ülke değerlendirilip raporlanabilirken, Türkiye bu konuda değerlendirilemiyor çünkü veri paylaşılmıyor. Raporlara baktığınızda, Türkiye'nin verileri paylaşmadığı hemen karşınıza çıkar. Bizim en temel sorunlarımızdan biri bu.

Peki, yoksulluğun kadınlaşması dediğimiz şey nasıl hayata geçiyor? Doktora tezimi Diyarbakır, Urfa ve Batman'da yapılan kadın projelerinin eleştirel bir değerlendirmesi üzerine yaptım.

Belediyeler ve kaymakamlıklar gibi devlet kurumları tarafından yapılan projeleri karşılaştırarak değerlendirmeye çalıştım. Bu araştırma saha çalışmasıydı, 90'dan fazla derinlemesine görüşme içeren bir nitel araştırmaydı. Orada çok somut olarak kadın yoksulluğunun nasıl farklılaştığını gördüm. Şimdi teoriyi sahadaki verilerle birleştirdiğimizde, kadının emek yoğunluğu, ev işleri ve bakım sorumlulukları, geleneksel toplumsal cinsiyet rol dağılımı, kadınların iş gücüne katılmalarının zorlaşması gibi birçok faktör devreye giriyor.

Türkiye'de kadınların istihdama girmemesi genellikle toplumsal cinsiyet rolüyle ilişkilidir. Türkiye'deki kadınların istihdam oranı en son açıklanan 10 Ekim verilerine göre %36 civarındadır, erkekler için ise bu oran %72 civarındadır. Yani burada ciddi bir eşitsizlik söz konusudur. Kadınlar, genellikle güvencesiz ve düşük ücretli işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar. Dünya literatürüne bakıldığında, yüksek ücretli ve yüksek statülü işler genellikle erkeklere ayrılmışken, düşük gelirli işlerde kadınlar yoğunlaşmaktadır.

Kadınların sınırlı eğitim almış olmaları da buna yol açmaktadır; çünkü kadınlar genellikle daha düşük eğitim seviyelerine sahip oldukları için daha düşük statülü işlerde çalışmak durumunda kalıyorlar.

Ayrıca, kadınların iş gücüne katılımı sadece istihdamla ilgili değildir. Ben mühendislik kökenliyim ve 5 yıl mühendis olarak çalıştım. Çalıştığım fabrikada, yönetim toplantılarına katıldığımda, 18 erkek mühendis arasında yalnızca 6 kadın mühendis vardı ve bizlere "Beyler" diye hitap ediliyordu. Yani, burada varlık göstermek bile zordu.

Erkekler hemen evlendirilmeye yönlendirilir, hayatlarını toparlasınlar diye; kadınlar ise evlenmeyeceğim ya da doğurmayacağım diye kağıt imzalayarak işe başlarlar. Bu, neoliberalizmin etkisiyle giderek daha da karmaşıklaşıyor. Benim deneyimlerim 90'ların başına ait. Artık 50 yaşındayım, o zamanlarda yaşadığım deneyimler, tırnak içinde "masum" olarak kabul edilebilir. Ancak bugünkü durum, çok daha farklı ve karmaşık. Kadınlar, hastalık gibi kişisel ya da ekonomik kriz dönemlerinde işlerini kaybetme riskiyle karşı karşıyadırlar

Çünkü kadınlar genellikle "yardımcı gelir" sağlayıcı olarak görülür. Bu yüzden, kriz dönemlerinde erkeklerin iş güvencesi korunurken, kadınlar daha kolay işten çıkarılabiliyor. Kadınların daha çok aile işletmelerinde ya da tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalıştıkları da yaygındır. Bu da, kadınların yoksulluğunu daha da derinleştiriyor.

Afet ve kadın yoksulluğuna geldik. Biz zaten böyle iç karartıcı bir ortamda yaşarken en son büyük depremise uyandık. Ben İskenderun doğumlu bir insanım. Artık Hatay'ın olmuyor olması

aslında çok yaralayıcı bir şey. Diğer yerlerin de tabii ki ama böyle bir kent haritadan silindi gibi bir şey oldu. Her doğa olayı afet olmak zorunda değil. Ama afet oluyorsa eğer, demek ki orada bir kriz vardı öncesinde. Öncesinde kontrol edilmemiş bir risk vardı. Yeni yaklaşım bunu söylüyor. Yani herkesin afetten etkilenme riski aynı değil. Şimdi eğer daha yoksulsanız, kentin çeperinde yaşıyorsanız, zaten istihdamın dışındaysanız, zaten okullaşma oranınız düşükse, zaten geleneksel toplumsal örüntüler içinde kaldıysanız, zaten afette daha fazla ölüyorsunuz. Buna dair bizim yine iki tane çalışmamız var. Depremde kadınlar nasıl etkileniyorlar üzerine. Orada nasıl, ne kadar daha çok öldüklerini anlattık. Hızlıca çıkamadıkları için, çocuklarını da çıkartmaya çalıştıkları için, giyinip örtülüp çıkmaya çalıştıkları için, yoksul olduklarında daha kolay yıkılacak semtlerde, evlerde yaşamak durumunda kaldıkları için hayatlarını kaybettiler. Erkek çocuklarını kurtarmayı öncelendikleri için, kız çocuklarının ölüm oranları yükseliyor. Ve çıktıktan sonra da biyolojik olarak böbrek sistemleri daha çok zarar gördüğü için, hijyenik tuvalet bulamama problemi daha fazla enfeksiyon problemi yarattığı için kadınlar açısından, güvenli tuvalet bulamama problemi, çünkü bir de bu var, kadınların biyolojik olarak tuvalete girme prosedürüyle erkeklerinki farklı ve bizim gerçekten dört tarafı kapalı, güvenli, böyle bir saldırıya uğramayacağımızdan emin olduğumuz bir mekâna ihtiyacımız var. Deprem sonrasında bir kadının bunu sağlaması çok zor olduğu için, inanır mısınız yeni bir araştırma yürütüyorum, deprem bölgesinde gönüllü olarak gitmiş çalışanlarla kendilerine bez bağladıklarından söz ediyorlar. Düşünebiliyor musunuz? Yani orada çalışan gönüllü hekimlerin mesela.

Şimdi şöyle diyelim. Kadınların iyilik hali, ekonomik iyilik halini biz çok önemsiyoruz. Şimdi depremin üzerinden bir sene geçti. Literatür diyor ki, bir sene geçtiyse eğer, artık iyileşme başlamalıdır. Peki öyle mi gerçekten? Şimdi iyileşmek dediğimiz şey, psikolojik iyileşmek dediğimiz şey, ekonomik olarak belli standartlara erişmeden, belli yapabilirlikleri kazanmadan mümkün olmayan bir şey.

Bir kere gidebilecek olan, kaynağı olan herkes deprem bölgesini terk ediyor. Kimler kalıyor? En yoksullar, en çaresizler kalıyor. En güvensiz ortamda kalıyor. Bu güvensizlik, hem bina güvensizliği hem altyapı içine sığıyor, elektrik yokluğu, böyle bir ortam. İşte hem de kolluk kuvvetlerinin asayişi zor sağladığı ya da sağlayamadığı bir ortamda kalıyor. Dolayısıyla kadınların çoklu problemleri ortaya çıkıyor. Çünkü o koşullarda bir kere hayatı devam ettirme sorumlulukları var. Ailede herkes onlara bakıyor. İşte yemek yenecek, engelli bireyler oluşmuş, onlara bakılacak. Hastalar var, onlara bakılacak. Hayat dönecek. Bir de bir tür der ki, erkeklik gururu incinir, o gidip yardım isteyemez. Kadın gider, aile için yardım ister. Bir de onları organize edecek. Birkaç taşınma olacaksa, şimdi mesela biliyorsunuz konteynerler boşaltılıyor Hatay'da, onu da kadın örgütlemek zorunda. Varsa istihdamdaysa o istihdamı kaybetti. Çünkü genellikle zaten güvencesiz işlerde, düşük gelirli işlerde çalışıyor. Artık o geliri de gitti. Eğer eşinden doğru bir gelir varsa o da zaten gitti. Artı malı mülkü vardıysa, onları da kaybetti. Şimdi burada o zaman şöyle bir yerden bakmamız lazım. Kim daha çok risk altında? Tabii ki işte yalnız yaşayanlar, göçmen olanlar, en çok kullanılan dili bilmeyenler, öyle söyleyelim. Mesela en son depremde ana dili Kürtçe ve Arapça olan

kadınlar çok zorlandılar, Türkçe dertlerini anlatamadıkları için ve kırsala gittiğinizde karşılaşma ihtimaliniz çok yükseliyor. Şimdi dolayısıyla burada işte hastası olan, engellisi olan ve en yoksul olanlar.

Peki, iyi oluşlarını nasıl güçlendirebiliriz -toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama perspektifine sahip olarak? Bir kere çok toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle bir istihdam politikası olmalı. Asla kadının ev yaşamı ile iş yaşamının uyumlandırıldığı değil, özellikle bu tabiri kullanıyorum çünkü bu bakanlıklarımızın çok kullandığı bir tabirdir. Asla ve asla. Ev yaşamı ile iş yaşamının uyumlandırılması demek, esnek ve güvencesiz çalışmak demektir. Biz kadın çalışmalarında bunu istemeyiz çünkü bu kadını güçlendirmez. Kadının güçlenebilmesi için güvenceli istihdam sağlanabilmeli. İkincisi, kadının mülkiyet haklarının korunması. Türkiye’de kadının mülkiyet hakları zaten son derece sıkıntıda. Kadınların miras haklarını bile, ailede ayıp olur, erkek kardeşlerle

ara bozulur diye, hiç ummadığınız coğrafyalarda bile kullanamadıklarını istatistikler bize söylüyor.

Dolayısıyla böyle gerçekten hep yurttaş odaklı kamucu sosyal politikaya dayalı ama toplumsal cinsiyet eşitliğini de gözeten politikalara ihtiyacımız var. “Böyle işte iyilik yapın”. Orada da iyilik falan yok. Afet varsa toplumsal dayanışma vardır. Dayanışma varsa o afeti yaşayanlar birbirleriyle de dayanır. Onlar da öznedir. Dolayısıyla sorunları da en güzel onlar tespit ederler. Çözümlerini de ortaklaşa kurabilirler. Benim en son araştırmamda karşımıza şu çıktı, görüştüğüm gönüllüler şunu anlattılar. İnsanlar evlerini ya da konteynerlerini kurabildikleri anda bizi çağırmaya başladılar. Hiç duş alamadın bir haftadır, gel bizde bir duş al. Siz yemek yemiyorsunuz, biz sıcak yemek yapıyoruz, gelin alın size sıcak yemek getirelim. İnsanların o özneleşme haline, inisiyatif alabilme haline, kendini eşit hissetme haline de imkan verecek bir kamucu politika ihtiyacı oluşuyor.

22 Şubat 2022'den sonra yönümüzü değiştirdik ancak misyonumuzu veya hedeflerimizi değiştirmedik. Eğitim ve Roman topluluklarının güçlendirilmesi hâlâ yaptığımız işin merkezinde yer alıyor. Ancak son iki yıldır Polonya'ya gelen Ukraynalı Roman mültecileri desteklemeye odaklandık.

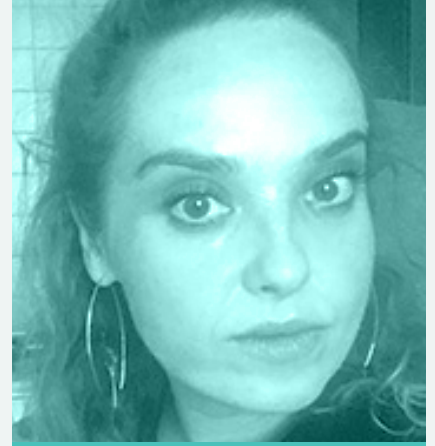
Polonya'daki Romanların durumu diğer Avrupa ülkelerine kıyasla benzersizdir. Polonya'nın Roman nüfusu nispeten az. Türkiye, Romanya, Bulgaristan, Macaristan ve Slovakya gibi ülkeler önemli Roman nüfusuna sahipken Polonya'nınki çok daha küçüktür. 38 milyonluk ülkede Polonya vatandaşı olan Romanların sayısı sadece 20.000-30.000 civarındadır. Hatta son nüfus sayımına göre bu sayı 12,000'den azdır.

Buna karşılık, Nisan 2022'de -Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden sadece iki ay sonra- Avrupa Komisyonu 100,000'den fazla Ukraynalı Romanın savaştan kaçtığını tahmin ediyordu. Şimdi, iki buçuk yıldan fazla bir süre sonra, Polonya'da kaç kişinin kaldığını bilmek hala zor, ancak sayının 50.000 civarında olduğu düşünülüyor.

Birçok Ukraynalı Roman, diğer Ukraynalı mülteciler gibi Polonya'daki küçük kasabalarda, köylerde ya da toplu barınaklarda yaşıyor. Ancak bazı barınaklar Romanları kabul etmemekte ve bu da ek zorluklar yaratmaktadır. Bu sorunlar aynı zamanda son iki buçuk yılda birçok değişikliğe sahne olan Polonya'daki mülteci korumasına ilişkin yasal çerçeveye de bağlantılı.

2022'den önce vakfımız, pandemi sırasında Polonya'daki Roman göçmen topluluklarına verdiği bazı destekler dışında insani yardım faaliyetlerinde bulunmuyordu. Çalışmalarımız öncelikle akademikti - eğitim araçları sağlamak, atölye çalışmaları ve konferanslara ev sahipliği yapmak ve araştırma yapmak Savaşın başlangıcında, akademisyenleri, aktivistleri (hem Roman hem de Roman olmayan) ve Roman mültecileri desteklemeye yardımcı olmak isteyen herkesi bir araya getirmek için bir Facebook grubu oluşturduk. Merkezimiz Polonya'nın güneyindeki Krakow'daydı, ancak başkanımız orada yaşadığı ve birçok Ukraynalı Roman mülteci sınırı geçtikten sonra oraya geldiği için Varşova çabalarımızın merkezi haline geldi.

Małgorzata Kołaczek

*Fundacja w Stronę Dialogu
(Diyaloğa Doğru Vakfı)
(Varşova)*

Başlangıçta Ukraynalı Roman mültecilere yardım edebilecek donanımına sahip ya da yardım etmeye istekli çok az sayıda kuruluş ya da birey vardı. Roman karşıtı ayrımcılık veya antigypsyism, Avrupa genelinde önemli bir sorundur ve bu tutumları şekillendirmiştir. Ayrıca Polonya'daki Roman kuruluşlarının Ukraynalı Roman mültecilerden otomatik olarak sorumlu olması gerektiğine dair yaygın bir yanlış kanı vardı. Ayrıca pek çok kişi Ukraynalı Romanların Ukrayna vatandaşı olduğunu kabul etmedi. Önceleri, Ukrayna vatandaşı olarak değil de üçüncü ülke vatandaşı olarak muamele gördüler. Bu farkındalık eksikliği, Romanların tren istasyonlarında ve barınaklarda görmezden gelinmesine veya dışlanmasına neden oldu.

Ukraynalı Roman mültecilere yönelik ayrımcılık ani ve yaygındı. Gönüllüler olarak barınakları organize etmek, yiyecek ve ilaç satın almak ve tıbbi randevuları ayarlamak için yorulmadan çalıştık. Almanya, İsveç, İsviçre veya Fransa gibi diğer ülkelere seyahat etmek isteyen

ailelere yardım etmek için para bile topladık.

Yine de sürekli olarak ayrımcı telefonlar ve yorumlar aldık. Kamuoyu söylemi tüm mültecilere eşit davranıldığını iddia etse de gerçek farklıydı. Gönüllüler ve barınak yöneticileri, "onlarla ilgilenmemizi" istemek ya da "bu çingeneler bizi takip ediyor" diye şikâyet etmek gibi aşağılayıcı ifadeler kullanıyorlardı.

Buna rağmen medyanın dikkatini bu duruma çekmeyi başardık. Bu, ötekileştirilmiş topluluklara her zaman sempati duymayan medyanın Ukraynalı Roman mültecilerin seslerini duyurmamıza yardımcı olduğu nadir anlardan biriydi. CNN gibi yayın organları konuyu haberleştirdi ve bu da uluslararası ilgiyi ve finansmanı beraberinde getirdi. Desteğimizin çoğu uluslararası STK'lardan ve özel vakıflardan geldi, çünkü hükümet fonları çok azdı.

Küçük ekibimiz kısa sürede 2-3 kişiden 50-60 kişilik bir ağa dönüştü. Bu grup hem Polonya hem de Ukrayna Roman toplumlarından kültürel ve sosyal asistanları içeriyordu. Sınıra yakın Podkarpackie gibi mülteciler için bir geçiş bölgesi haline gelen bölgelerde çalıştık. Pek çok Roman, güvenli olduğunda Ukrayna'ya dönmeyi umarak sınıra yakın kalmayı tercih etti.

Ne yazık ki savaş devam ediyor ve şu anda gelen mülteciler genellikle en marjinalleştirilmiş topluluklardan geliyor. Bunlar arasında yoksulluk, eğitimsizlik ve sağlık hizmetlerine sınırlı erişimden derinden etkilenen Zakarpattia'dan Romanlar da bulunuyor. Ana dilleri Macarca olduğu için bazıları Ukraynaca ya da Romanesk bile konuşamıyor. Bu durum Ukraynalı Romanlar ile diğer Roman toplulukları arasında ilave gerilimler yaratmıştır.

2022 yılında, 24 Şubat 2022'den sonraki ilk üç ayda Ukraynalı Roman mültecilerin durumunu değerlendiren bir rapor yayınladık. Örneğin, bir barınak yardım hattındaki gönüllülere Romanları toplu barınaklara yönlendirmemeleri talimatı verildi çünkü "çingenelerde bit var". Bazı sığınma evi koordinatörleri, geçmişte yaşanan olayları bahane göstererek Roman aileleri kabul etmeyi açıkça reddetti. Resmi iletişimde sık sık "tam kapasite" olduğu iddia edilirken, gönüllüler özel olarak Romanları kabul etmek istemediklerini itiraf ettiler. Ayrımcılık karşıtı yasalara karşı sorumlu oldukları için kamu tarafından finanse edilen barınaklara itiraz etmek biraz daha kolaydı. Ancak, özel olarak işletilen barınaklar genellikle bariz bir önyargı ile faaliyet gösteriyordu ve ombudsmana bildirmekten başka yapabileceğimiz çok az şey vardı.

Karşılaştığımız sistemik zorluklar, en marjinalleştirilmiş olanlar da dahil olmak üzere tüm mültecilere onurlu ve saygılı davranılmasını sağlamak için daha geniş bir farkındalığa, daha iyi yasal çerçevelere ve sürekli savunuculuğa duyulan acil ihtiyacın altını çiziyor. Ukrayna'daki savaşın başlangıcında, sınırlarda rahatsız edici uygulamalar olduğunu fark ettik. Örneğin, barınaklara ve hizmetlere erişim için pasaporta damga vurulması çok önemliydi, ancak pek çok Roman mülteci bu damgadan mahrum bırakıldı. Bu dışlanma, toplu barınaklara erişimin önünde bir engel oluşturdu.

Başlangıçta, Roman mültecilerin Ukraynalı sayılmadığını ima eden "Ukraynalılar onları sevmiyor" gibi ayrımcı ifadeleri sık sık duyduk. Bu düşünce Romanların diğer Ukraynalı mültecilerle aynı muameleyi hak etmediği fikrini pekiştirdi. Başlıca savunuculuk çabalarımızdan biri, Ukraynalı Romanların da diğer herkes kadar Ukrayna vatandaşı olduğu konusunda farkındalık yaratmak oldu. Topluma katkıda bulundular, orduda savaştılar ve 24 Şubat 2022'den önce hayatlar kurdular. Ne yazık ki, özellikle başlangıçta bu anlayış çok azdı.

Bir diğer önemli mesele de vatansızlıktı. Savaştan önce Ukrayna'nın Roman nüfusu 15-16 dil grubunu ve farklı sosyoekonomik koşulları kapsayan 400.000 ila 500.000 arasında değişiyordu. Bunların %10-20'si herhangi bir resmi belgeden yoksun, vatansız durumdaydı. Yasal ihtiyaçlarının karşılanması, avukatların ve savunucuların kapsamlı çalışmalarını gerektiriyordu. Çatışma devam ettikçe mültecilerin demografik yapısı da değişti. Başlangıçta gelenler arasında yüksek eğitilmiş, hatta doktoralı ve iş sahibi insanlar vardı. Zamanla, Zakarpattia gibi yoksul bölgelerden daha marjinal gruplar

gelmeye başladı. Bu topluluklar, eğitim veya sağlık hizmetlerine sınırlı erişim ve bazı durumlarda okuma yazma bilmeme gibi ek zorluklarla karşılaştı.

Sığınma evlerinde ayrımcılık barizdi. Bazıları kapasite sorunlarını öne sürerek veya bahaneler uydurarak Roman aileleri kabul etmeyi reddetti. Diğerleri ise Romanları, transit geçişi bekledikleri veya çocuklarıyla birlikte yerde uydukları ayrılmış “Roman koridorlarına” yerleştirdi. Bu koşullar özellikle Podkarpacie bölgesi gibi Romanların anne-çocuk odaları gibi temel tesislere erişiminin engellendiği transit bölgelerde daha da vahim bir hal almıştır.

Kamu tarafından finanse edilen barınaklarda da, sorumlu tutmak biraz daha kolay olsa da, dışlanma vakaları yaşanmıştır. Özel barınaklar ise denetimden yoksun bir şekilde

faaliyet göstererek ayrımcı uygulamaları sürdürmüştür.

Eylül 2023 tarihli “Onlar Mülteci Değil, Yolcu” başlıklı raporumuzda bu hususlar vurgulanmıştır. Bu başlık, yerel bir yetkilinin, Romanların savaştan kaçmak yerine sadece yardım arayışında olduklarına dair yaygın algıyı yansıtan bir sözünden geliyordu. Bu söylem, Roman ailelerin transit istasyonlarda insanlık dışı koşullar altında uyuduğu gerçeğini göz ardı ediyordu.

Zorluklara rağmen ilerleme kaydettik. Temmuz 2022’de, Lehçe dil dersleri, özel dersler ve kültürel etkinlikler sunan Roman Toplum Merkezini açtık. Bu programlar sadece entegrasyonu desteklemekle kalmıyor, aynı zamanda Roman topluluklarının olumlu bir imaja sahip olmasını da sağlıyor.

2. Oturum: ÖZNELİKLERİ YORUMLAMAK: TEORİ VE PRATİK

Merhabalar. Şöyle bir şeyle başlamak istiyorum. Aslında benim için çok temel bir sorun bu, İngilizce'deki agency sözcüğünü özne ya da failik diye çeviriyoruz. Şimdi öznellik deyince Türkçe'de orada bir kafam karıştı. Ben zaten dedim ki öznellikten mi bahsedeceğim yoksa fail olmasından mı, özlü olmasından mı? Yoksulların özneliği önündeki engeller nedir, bunu mu anlayacağım? Bunu gerçekten çok önemseydiğim için buradan başlamak istedim.

Pınar Uyan Semerci

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Biz çocuk alanında da çok çalışıyoruz ve çocuğun katılımı üzerine çok kafa yoruyoruz. Çocuk katılımı üzerinde üç temel model var ve onlardan bir tanesi merdivene dayanıyor.

Merdivenin basamakları var ve ilk başta işte göstermelik katılımdan bahsediyoruz. Çocuk burada katılıyor dediğimizde çocuk katılmış olmuyor. Şimdi benzer bir biçimde yoksulluk alanında konuşmaya, yoksulların katılmasından bahsetmeye başladığımızda her bir kullandığımız kelimenin, kavramın açıklanmaya ihtiyacı oluyor. Yani katılmak ne demek bir kere? Örneğin şu an sizlerle birlikte biz bu günü beraber düşünerek geçiriyoruz. Bu bir katılım metodu mu? Buna katılım diyecek miyiz? Ya da neye katılım?

Yani bir aktiviteye mi katılıp, politika yapma süreçlerine mi yoksa kendi ihtiyaçlarımızın belirlenmesinde mi katılım? Bunların hepsi, yani bu teorik tartışmanın aslında ne kadar pratik bir ayağı olduğunu ya da pratiğin neden teorik tartışmaya ihtiyacı olduğunu gösteriyor. O yüzden benim açımdan, şimdi daha teorik şeyler anlatmaya gayret edeceğim. Bu anlatacağım şeyler, sahadan

bazen örnekler versem de zaman kısıtı nedeniyle sınırlı olacak. Bunlar umut ediyorum ki sizin kendi alanlarınızda zaten duyduğunuz, bildiğiniz bazı şeylerin arkasındaki, ne diyelim, çerçeve oluşturmaya ya da bundan sonra yapılabilecek adımlar için birlikte düşünmeye bir fırsat yaratsın.

Konuşmanın başlığını şöyle koymaya çalıştım. Yoksulların faillliğini, yoksulların özne olmasını yani kendi hareketlerini, eylemlerini belirlemeyi tekrar düşünmek. Neyin üstünden düşünmek? İnsan hakları üzerinden, yapabilirlik üzerinden ve iyi olma hali, iyi oluş hali üzerinden düşünmek. Şimdi bu üç tane söylediğim çerçevenin bazıları üzerine zaten epey bir zamandır ekipçe çalışıyoruz. Bazılarınızla da farklı vesilelerle birlikte çalıştık. Birincisi, burada çok açmayacağım ama bence zaten derin yoksulluk ağının bütün tartışmalarında var olan ve burada da çoğumuzu birleştiren bir şey, yoksulluk bir insan hakkı ihlalidir anlayışı. Şimdi bu çok zorlayıcı bir anlayış değil mi? İlk oturumda benim birazcık işimi kolaylaştırdı aslında hocalarım. Zaten orada da vurgulandığı üzere Birleşmiş Milletler'in de zaman içinde geliştirdiği yoksulluğun insani gelişim açısından ya da yapabilirlikler açısından bir sorun olarak kavramsallaştırılması, ve dünyada da insan hakları üzerine olan bütün o tartışmaların içine yoksulluğu ekleme çabası. Çok basitçe şunu söyleyeyim, aslında insan hakları evrensel bildirgesine baktığımızda ilgili maddeler var. İnsani yaşamın, insani çalışmanın, bir insanın ailesiyle birlikte insanca yaşayabileceği koşulların olmadığı durumları zaten aslında insan hakkı ihlali olarak kavramsallaştırabiliyoruz. Arka plan var. Fakat tabii bu çok kolay bir şey değil çünkü insan hakkı ihlali zaten birçok farklı düzeyde şahit olduğumuz, evrensel olmasına rağmen hiçbir şekilde, şu an her geçen gün daha da fazla şahit olduğumuz gibi, işleyemeyen ya da gerçekleştirilemeyen bir idealler bütününü olarak çok kıymetli olan ama gerçekliği zarar gördükçe bir boş kümeye dönme ihtimali olan, ama yine de çok hayati olan bir araç. O yüzden şunu

söylemeye çalışıyorum, yoksulluğu nasıl tanımladığımız, yani yoksulluğu insan hakkı ihlali olarak tanımlamanın şu tür bir önemi var: Nasıl algılanıyor yoksulluk ve yoksullar? Bu alanda çalışan her düzeydeki kişi için bu çok önemli. Yani bunun bir şanssızlık mı, bunun bir başarısızlık mı, bunun bir ekonomik sistemin bir parçası mı, bunun politik bir tutum mu olduğu ya da bunun bir kader mi olduğu gibi. Her tür kavramsallaştırma sonraki adımı belirliyor. O yüzden burada daha fazla zamanı kaybetmemek için girmeyeceğim ama birinci çıkış noktam diyeyim ya da çerçeve, yoksulluğun bir insan hakkı ihlali olduğu. İlk oturumun sonunda konuşulduğu üzere insan hakkı vurgusu çok hayati geliyor. Çünkü içinde olduğumuz çağın, bulunduğumuz halin, Belki hiçbir dönemde olmadığı kadar çok fazla insan hareketliliğinin olduğu ve vatandaşlık çerçevesinin yetmediği ve yetmeyeceği bir konumdayız. Yetmeyeceğini de şöyle söylüyorum, ilk oturumda yine dillendirildi: Bütün bu dönüşüm -ki çoklu krizler diyoruz biz buna- sonucunda bir ülkenin sınırlarıyla çizili bir dünyadan bahsedemiyoruz artık. Diyeceksiniz ki hiç bahsedemiyorduk. Evet yani her zaman bu sınırlar aşılıyordu ama şu an bu daha da fazla sayıda oluyor ve daha da olacak. Yani biz Türkiye'de belki bunu son dönemde çok şiddetli hissediyoruz, başka ülkelerden daha farklı görüyoruz ama bu azalmayacak. Tüm dünya için bu gerçeklik masada. Yani şunu söylemeye çalışıyorum. Bu bir vatandaşlık hakkı değil. İnsan hakkı ihlali olarak kavramsallaştırmanın bir de böyle evrensel bir boyutu var. Çünkü vatandaşlık çerçevesinin, yani bir siyasi çerçeve, bir ülkenin içinde vatandaşlıkla tarif edilmiş haklar silsilesi, refah devletinin temelini dayandığı perspektifin de kısıtlılığı ortada.

Şimdi ikinci çerçeveyi birazcık daha anlatmaya çalışacağım. İnsan haklarının yanı sıra her zaman gene masada olan çok önemli bir nokta, haklara erişim noktası. Yani diyelim ki işte bu haklar var, bu haklar tanınmış, bunu hep ben kadın erkek seçim ve seçilme hakkı üzerinden örnekle hızla anlatmak isterim, derslerde de öyle yapıyorum çünkü. Oradaki hikayemiz şu: kadın ve erkeğin seçilme hakkı eşit bir biçimde Türkiye’de hem de belki birçok ülkeden daha önce verilmiş bir hak ama şu

aslında ilk oturumda da bir şekilde kısa da olsa değinilen yapabilirlik yaklaşımından yararlanmayı ben önemli görüyorum. Burada soru, Amartya Sen ve Martha Nussbaum’un beraber farklı vurgularla geliştirdiği bir yaklaşım. Buradaki perspektif şu: insanların arasındaki eşitliği sağlamak arzusundaysak bu eşitliğin olup olmadığına neyin üzerinden bakacağız? Yine çok özetle kısa atlayarak geçiyorum ama şunu düşünelim, hayal edelim. Diyelim ki bu salonu dış dünyaya

an bugün bile biz siyasete bir kadın ve bir erkek olarak girmeye çalıştığımızda aynı şekilde bu haklardan faydalanamıyoruz ya da bu haklara erişimimizde çok ciddi kısıtlar var. Çünkü bu işin toplumsal boyutu var, bu işin ekonomik boyutu var, bu işin üst üste binmiş kırılmalıkları var. Şimdi o yüzden de hakların yanı sıra bu haklara erişip erişemediğimiz sorusunu yanıtlamak için kullanmaya çalıştığım,

kapatıyoruz. Biz burada kendimiz minik bir dünyada daha adaletli, daha gayretli bir toplum yaratmak istiyoruz. Bunu yaparken her birimize örneğin aynı miktarda demin yediğimiz sandviçi vermek eşitliği yaratır mı? Ya da hepimize aynı miktarda şu suyu vermek eşitliği yaratır mı gibi çok temel tartışmanın ana akımdaki, özellikle ekonomiden geldiği için Amartya Sen, ana akımdaki bu kaynak dağılımını eşit kılarak,

eşit bir toplum yaratma tartışmasının bir eleştirisiyle başlıyor. Ve buradaki derdimiz şu: aramızda bazı kadınlar hamile olabilir örneğin ve işte bu su ya da bu vitamin miktarı yetmeyebilir. Ya da işte bazı arkadaşlarımız benden çok daha uzundur ya da bir erkek bir kadın bir farklı vücut ihtiyacı vardır ve aldığımız eş gıda ya da eşit miktarda su eşitlik anlamına gelmez. Yani farklılıkları, farklı ihtiyaçları görerek bir yapabilirlik eşitleme çabasıdır, yapabilirlik yaklaşımının arkasında olan.

Bir başka gene önemli nokta ki bunu bugünkü tartışma için çok hayati görüyorum, o da şu: Yine egemen bir başka anlayış, yani ya kaynakları eşitleyelim ya da mutluluğu, tercih yapma ve memnuniyeti eşitleyelim düşüncesini de eleştirerek getiriyor Amartya Sen'in önerisi. Şöyle ki: herkesin eşit memnuniyetini sağlarsak biz o zaman eşitliği sağlar mıyız? Burada da Amartya Sen'in söylediği şu: herkes kendi içinde tercihlerini adapte edebilir. Kendisinin Hindistan'da yaptığı çalışmalardan gösterdiği bir bilgiyi özellikle agency yani faillik tartışması için çok önemli buluyorum: Kerala bölgesinde yaptığı çalışmalar gösteriyor ki, kadınlar çok daha fazla bir biçimde memnuniyet ifade ediyorlar. Subjective yani öznel olarak memnuniyetlerini ifade ediyorlar. Ama objektif kriterlerle baktığımızda aslında sağlık değerleri çok daha aşağıda. O yüzden de diyor ki sadece memnuniyet ya da sadece tercihlerin üzerinden eşitliği sağlamakta bir problem var. O zaman

neyin üzerinden, neyin üstünden eşitliği sağlamaya gayret edelim? En azından belli bir aşama, threshold dediği bir eşğin üstünde yapabilirlik kümelerini eşitlemeye çalışalım. Yani bizim şu anki konumuz çerçevesinde diğer tartışmaları kenara bırakarak en en dezavantajlı, en yoksul ya da en yoksul kesimlerin yapabilirlik kümelerini büyütecek bir çalışma yapabilir miyiz? Yani eğitim hakkı, sağlık hakkı zaten aslında yasal çerçevede var olan ama hayatlarımız içinde herkesin erişemediği bu alanları yapabilirlik halinde var olup olmadığını sorgulayalım. Yani birinci söylediğim insan hakları, ikinci söylediğim yapabilirlik yaklaşımıyla çalıştığımız hangi alan ise bu, ister gençler, ister çocuklar, ister bir afet durumu sonrası resim, yapabilirlik kümelerini karşılaştırmaya bakalım. Şu an hepimiz bir atölye çalışmasıyla yapabilirlik kümelerimizi koymaya çalışsak, örneğin şu an hepimiz buraya gelme yapabilirliğine sahibiz, ama gelmek isteyip bu imkanı olmayanlar yapabilirlik kümelerinde olmadığı için burada değiller. Belki ufak bir çocuğu var ve bırakacağı hiç kimse yok. Ya da şu an çalıştığı iş yerinde ya da çalıştığı kurumda işte üç kişi çalışması gerekirken orada üç kişilik işi yaptığı için kendi çalışma alanı olsa bile bugün buraya bu zamanı ayıramamak. Ya da diyelim ki bizim üniversitedeki öğrencilerimizden bazıları buraya gelmeyi düşünecek bir ajandaya sahip değiller, ister ekonomik sebeplerde ister başka kısımlarda. Özetle burada olabilmek bir yapabilirlik. Buradan çıktığımızda diyelim ki bir grubumuz, hadi devam edelim tartışmaya diye bir yapabilirlik alanına sahip miyiz? Yoksa işte bazılarımız yaşlı annesi ya da kız çocuğu ya da erkek çocuğu ya da başka bir şey için başka bir yere koşturmak zorunda mı? Yapabilirlik kümelerinde bu yok mu? Şimdi

bütün bu bize benzeyen örnekleri vermeye çalışıyorum ama tabii ki bu yoksulluk koşullarında düşündüğümüzde en temel yapabilirliklerin olmaması anlamına geliyor. Bir çalışmama referans vermek istiyorum, çünkü o gün başka bir algımda kırılma yaşamıştım. İstanbul'un içinde olabildiğince en dezavantajlı bölgelerde yürüttüğüm bir çalışmada ziyaret ettiğim bir evde üç tane çocuk ve bir kadın vardı ve o gün kiranın ödenmesi gerekiyordu. Birlikmiş bir kiraydı bu ve evin babası evi terk etmişti. Ve şimdi o anda yapabilirlik olarak zaten konuşabilme yapabilirliği bile, yani her şeyi düzenlediğiniz, ayarladığınız o saatte bile kadının kendi öyküsünü anlatabilme, yani başka hiçbir şeyden bahsetmiyorum, sadece anlatabilme yapabilirliği bile yoktu. Yine benzer bir şekilde Kadıköy'de yaptığım başka bir odak çalışmasına gelen bütün anneler çocuklarıyla geldiği için o odak başka bir şey oldu.

Gerçek bir imkan olarak o kümenizde var ve siz yapmamayı tercih edebilirsiniz. Ama o imkan var mı? Gerçek bir imkan olarak olması. Yani hak olarak tanımlanmış olabilir ama yapabilirlik mi sizin için? Şimdi tabii ki burada çok farklı örnekleri vardır Amartya Sen'in ama yoksulluk için en vuruculardan bir tanesini ele alalım: örneğin açsınız, bu açlığın sebebi yapabilirlik olarak gıdaya erişememeniz mi, yoksa bir açlık görevi mi, oruç mu? Yani Amartya Sen burada kişinin özgürce bir tercihinden bahsedebileceğinizi, ama diğerinin zaten bir tercih değil, bir durum tespiti ve müdahale alanı olduğunu söylüyor.

Şimdi bir üçüncü noktayı da söyleyeceğim: Yapabilirlik biraz soyut bir kavram ve çoğu zaman uygulama aşamasında farklı ülkelerde ve farklı gruplarla yaptığımız çalışmalarda, uygulamada, ölçümlemede rahat edemeyebiliyoruz.

O zaman da bir ikinci araç olarak, buradaki anlatıdaysa üçüncü ayak olarak söyleyeceğim şey, iyi olma hali. Şimdi iyi olma halini biz özellikle gençler ve çocuklarla çalışıyoruz ama gene yoksulluk alanında aslında bütün aile üyeleri için de düşünebiliriz, kadınların iyi olma hali, erkeklerin iyi olma hali.

Çalışmaya girdiğimiz bir bölgenin farklı alanlarının çıkması ve bu alanlarda hem objektif hem subjektif yani hem nesnel hem öznel kriterlerle durumunu resmetmeye çalışıyoruz. Yani yapabilirlik kümelerini belirlerken aynı zamanda her alanda, örneğin çocuk örneğinden vereyim, çocuğun maddi durumu, eğitimi, sağlığı, ev ve çevre koşulları, ilişkileri, bütün bunun içinde katılımı, çocuğun ne durumda olduğunu biz tespit etmeye çalışıyoruz. Özellikle de pandemi ve şu an içinde bulunduğumuz çoklu krizlerde çok açıkça gördüğümüz hem özel alanda hem de bu nesnel alanda bir geriye gidiş var. Ve bugün bu yüzden bu konuyu konuşmak daha da hayati hale geliyor. Siz konuştuğunuz kişiden öznel olarak memnun olduğu ya da mutsuz olduğu şeyleri öğrenebilirsiniz ama bunun yanı sıra o objektif dediğiniz, örneğin çocuk için, diyelim ki aşıya erişimi olmuş mu ya da belli doktor kontrollerini yapabilmemiş mi ya da eğitime erişebilmiş mi, bunları da öğreniyoruz. Çünkü burada ikisini yan yana ancak tutarak bütüncül bir iyi olma hali resmi çıkartmaya çalışıyoruz. Özetle birinci söylediğim yoksulluğun hak olarak olması, ikincisi yoksulların yapabilirlik kümeleri açısından ne kadar dar bir alanın içinde kaldıklarının tespiti, üçüncüsü de durumun resminin iyi çekilebilmesi için. Odağımız neresiyse, ister gençler, ister yaşlılar, ister çocuklar, neyse buradaki şey, bir resmi çekmek.

Burada bir şeyin altını çizmek istiyorum ve oradan hani umut ederim ki bu agency'ye biraz öznelliğe, faallığe gelmeye çalışacağım. Bu çalışmalarda, hakta da, yapabilirlikte de aslında biz bireycilik eleştirisine maruz kalabiliriz. Çünkü çoğu zaman, yine burada ilk oturumda konuşulduğu üzere, toplumun en temel, en küçük yapı taşının aile olarak anlaşıldığı ve bunun çok egemen olduğu bir şekilde yaşıyoruz. Fakat haklar açısından da, yapabilirlikler açısından da özellikle çerçeveyi etik bireycilik olarak koymaya çalışırlar. Çünkü bir ailenin içinde bile, o ailenin içinde işte bir genç kadının ya da yaşlı bir babanın, dedenin durumu çok daha farklı olabilir. O yüzden buradaki yaklaşım, ailenin bütününün hane halkı üzerinden değil de hane halkının içinde farklı kesimselliklerin olduğunu da fark ederek bireysel düzeyde bakmaktır. Çözümün ortak ya da çözümün çok daha farklı şekillerde üretilmesini engellemek için değil de buradaki eşitsizlikleri de göz önüne sermek için. Şimdi bütün bu tartışmadan, yani bu arka plandan bazılarınız için oldukça belki teorik bir tartışmadan soruya gelirsek: biz bu gruplarla resmettiğimiz, bu durumu tespit ettiğimiz yoksulların kendilerinin özne olmasına, kendilerinin aktif bir özne olarak hayatlarını belirleyen olmasına dair ne söyleyebiliriz? Şimdi dediğim gibi belki çok yakın dönemde çok fazla çocuk alanında bu tartışmayı yaptığımız için bir şeyin altını çizmeye önemli görüyorum: Yoksullar açısından da aslında hepimiz açısından da hepimiz hayatımızın aktif olarak failiyiz, öznesiyiz. Yani eylem alanlarımız var. Fakat bu eylem alanı tabii ki herkesin eşit şekilde sahip olduğu bir alan değil ki yapabilirlik yaklaşımı da zaten bunu söylemeye çalışıyor. Yani ben o eylemi gerçekleştirmeye çalışsam da yani örneğin

siyaseten çok aktif olmak istesem de eğer evde bakım yüküm varsa zaten akşam saatinde ya da cumartesi pazar toplanan bütün o siyasal alandaki toplantılara gitmem mümkün değil. Ya da ekonomik açıdan çok sıkışık olsan oraya gidebilmenin, toplu taşıma kullanmaktır, taksiye binmektir; bütün o araçlara sahip olmadığın için gidemiyorsun. Tabii ki yapılar tarafından, toplumsal sosyoekonomik koşullar tarafından belirleniyor. Ama hayatlarının aktif öznesi olmak demek sadece bu demek değil. Birinci nokta ve belki burada kafa yorabileceğiniz beraber en temel nokta, aslında benim ihtiyaçlarımı en iyi şekilde benim biliyor olma halim. Yani burada yine meraklılar için Nancy Fraser'ın sözünü anmak isterim. Fraser'ın söylediği çok temel bir şey var. Diyor ki "siyaset ihtiyaçların yorumlanması üzerine olan kavgadır". Yani bizim için hangisinin daha iyi olduğu ya da hangi ihtiyacın daha önemli olduğunu kendimizin dillendirebilmesi noktasında bütün bu yoksulluğun sesini duyma, yoksulların sesinin duyulabilmesine dair çabaların çok hayati olduğunu düşünüyorum. Biz mevsimlik tarım alanında yıllardır çalışıyoruz ve benim için en zorlayıcı alanlardan biridir. Çünkü belki Türkiye'de hala en az görünen alanlardan biri. Hep şunu söylerim, o çadırın içinde buradaki herhangi birimiz bir hafta sadece yani çok hasta olmadan o çalışma ritmine devam edecek bir beceriyi gösteremeyebiliriz. Bu ne demek? Orada yaşayan kişilerin oradaki ihtiyaçlarını ve oradaki durumu en iyi aslında kendileri ifade edebiliyor. Oradaki durumun tespitini onların da katıldığı bir biçimde yapmak gerekiyor. Ama buradan, yani buradaki o bilgiden siyaset yapma, politika üretme, müdahale araçları geliştirme ya da sosyal hizmet alanında bir şey yapma arasında

oldukça önemli basamaklar olduğunu düşünüyorum. O basamakları iyi formül etmediğimiz takdirde de işte o "-mış gibi" katılımı çok aşamadığımız kanısındayım. Yani biz çok farklı gruplarla yaptığımız çalışmalarda, ister bu gençler olsun, ister göçmen konusu olsun, ister çocuklar olsun. Peki ama işte çocuklar nerede? Şimdi çocukları katmak istediğinizde ya da yoksulları katmak istediğinizde ya da mevsimlik tarımdaki durumu katmak istediğinizde, eğer bizim normalde tırnak içinde örneğin üniversitedeki çalışma ortamımızın ortasına siz bu tür bir katılımı getirdiğinizde aslında eşitlikçi bir katılımı yaratmıyorsunuz. Ne kullanılan araçlar, Ne konuştuğumuz dil, ne konuştuğumuz kavramsal çerçeve... Hepsi burada çok ciddi bir iletişimsizlik yaratıyor ve aslında o zaman gerçek bir katılım sağlayamıyoruz. O yüzden bunu önemsiyorum. Yani çocuk alanında buna kafa yormuş herkesin geliştirmeye çalıştığı modellerin başka versiyonlarını, bu arada sadece yoksullar için demiyorum bunu, çok farklı şekillerde katılımının çok kolay olmadığı her grup için ihtiyaçların belirlenmesi, bu ihtiyaçlara dair çözümlerin gelişimi üzerinde ne önerecekleri önemli.

Burada çok ciddi bir çeviri yani sürecin farklı şekilde kavramsallaştırmasına ihtiyacımız var. Şu anda bile benim kafamda anlatmaya çalıştığım bir çerçeve var. Ama çok farklı bir dinleyici kitlemiz var. Akademisyenler var, sahada çalışmalar yapan var, belediyede çalışanlar var ve ben bu anlattığımın ne kadar başarıyla geçtiğinden emin değilim. Benzer bir içimde çeviri süreci devam ediyor. İşte en sevdiğim filmlerden biridir o. Hani Lost in Translation bu çeviride ne kadar kayboluyor gerçekten bilmiyorum. Şimdi o yüzden de hani yoksulların, daha doğrusu farklı düzeydeki yoksulluk ve yoksulluk durumunda olan kişilerin bir kere özne olarak tanınması, yani görünmesi ve ihtiyaçlarının belirlenmesinde seslerini duyabilecek mekanizmaları kurmak hayati. Ve bu mekanizmalarda “biz toplantı yaptık gelmediler” gibi bir şeyin olmaması gerekiyor. Bir kere yerelde olması gerekiyor. Ulaşılabilir olması gerekiyor. Bir grubun diğer grubu dışlamayacağı ya da gruplar arası bir gerilim varsa örneğin bunun baştan bilinerek kurgulanması gereken bir aşama olması gerektiği gibi.

Birinci vurgulamak istediğim bir yoksul dediğimiz ya da yoksulluk dediğimiz şeyin tarifinin, tanımının nasıl kurgulandığının sonraki atılacak her adımda çok büyük etkisi var. O yüzden de kurumlarla, işte kamuyla, belediyeye, STK ile kimle bu konuyla çalışıyorsak, bir kere başta bununla ilgili algıları bir sorgulamak gerekiyor. Yani kamuoyunda zaten bu konunun nasıl kavramsallaştırıldığını ve nasıl görüldüğünü koymamız gerekiyor. İkincisi, bunu hak dili üzerinden kurmak şunu getiriyor, sadece bir grubun hak ettiği bir politik alanı değil, her bir insanın hak ettiğinin altını çizmek gerekiyor. Şu an için yeni bitirdiğimiz saha, daha doğrusu raporunu yazmakta olduğumuz saha çocuklar üzerine ve çocukların eğitiminin hak olduğu fikrinin neredeyse artık sahada

kaybolduğunu görüyorum. Çok vurucu bir şey bu. Başarılı çocukların devam etmesi üzerine kurulup ve başarısız çocukların ya da yaramazların açık lise, MESEM vs. ve uzun dönemde de eğitimden kopmalarının normalleştirildiği bir saha dinledik biz. Ve ben ilk kez bu kadar net öğretmen veli ve öğrenci düzeyinde bunu dinledim. Bu neden önemli? Çünkü aslında eğitim hak demek sizin başarınızdan bağımsız olarak bunun hak olması anlamına geliyor. Yoksulluk için de benzer bir şey diyorum ve son olarak şunu söyleyeceğim. Birkaç

tane önemli kelime var, mesela dayanışma düştü, çok önemli ama yani bu bireyciliğin aslında bir tekilciliğe gitmeyeceği, aslında dayanışmanın burada hayati olduğunu bir vurgulamak isterim. İkincisi de çok fazla bu çoklu krizlere hiç girmedim ama şu anki tartışmamızın arkasında çok önemli olduğunu düşünüyorum. Buna karşı olarak da işte resilience, dayanıklılık kelimesi düşüyor. Dayanıklılığın da bireysel olarak tanımlanmaması gerektiğini, çünkü bireysel olarak tanımladıkça işte yine aynı öykünün yani her şeye rağmen başarıların iyi örnek olarak konduğu ve başarısızların kendi hatası, kendi yapamaması, kendi tembelliği gibi kurgulanabilecek bir anlayışa giden bir tehlike içerdiğini düşünüyorum. O yüzden de bütün bu tartışmaların gerçekten somut bir biçimde ihtiyaçları tanımlamak ve çözüm yollarına aktif katılımı sağlayacak bir alana ufak bir katkı sunmasını diliyorum.

Önümüzdeki 15 dakika içinde birkaç şeyi açıklamaya çalışacağız. İlk olarak, Belçika'nın politik ve sosyal bağlamını anlamanızı sağlayacak kadar bilgi paylaşacağız, çünkü bu, Türkiye'deki durumdan oldukça farklı. Daha sonra Christoph'un bahsettiği "deneyim uzmanlığı" kavramına değineceğiz ki bu, bir anlamda Belçika'ya özgü bir şeydir.

Ardından, Yoksullukla Mücadele Ağı'ndan bahsedeceğiz.

KEVIN DE PELSMAKER

Ben Kevin. Yoksullukla Mücadele Ağı'nda koordinatör olarak çalışıyorum.

CHRISTOPH TIERLINCK

Ben de Christoph. Aynı şekilde Yoksullukla Mücadele Ağı'nda çalışıyorum.

Ben "deneyim uzmanıyım." Bu terimi daha sonra açıklayacağız ve bu önemli bir nokta çünkü ikimiz farklı bakış açılarına sahibiz. Ben kendim yaklaşık 12 yıl yoksulluk içinde yaşadım; Kevin ise sosyal açıdan bir perspektife sahip. Deneyim uzmanlığı, organizasyonumuz için temel bir unsurdur. Yaptığımız her şey, yoksulluk içinde yaşayan insanlarla birlikte gerçekleşir.

KEVIN DE PELSMAKER

Önümüzdeki 15 dakika içinde birkaç şeyi açıklamaya çalışacağım. İlk olarak, size biraz tarihsel arka plan vermek istiyorum.

Kevin de Pelsmaker

*Netwerk tegen Armoede
(Yoksullukla Mücadele Ağı)
(Brüksel)*

Christoph Tierlinck

*Netwerk tegen Armoede
(Yoksullukla Mücadele Ağı)
(Brüksel)*

Fazla derine inmeden, Belçika'nın politik ve sosyal bağlamını anlamanızı sağlayacak kadar bilgi paylaşacağım, çünkü bu, Türkiye'deki durumdan oldukça farklı. Ayrıca, belirli kavramları ve fikirleri tercüme etmenin zor olacağını düşünüyorum. Önce biraz tarih anlatacağız. Daha sonra Christoph'un bahsettiği "deneyim uzmanlığı" kavramına değineceğiz ki bu, bir anlamda Belçika'ya özgü bir şeydir.

Ardından, Yoksullukla Mücadele Ağı'ndan bahsedeceğiz. Bu, Belçika'da yoksulluk içinde yaşayan insanların politik katılımının nasıl organize edildiğini anlamanızı sağlayacaktır. Bildiğim kadarıyla, bu model oldukça eşsizdir ve insanlar, tıpkı Christoph gibi, doğrudan politika yapım sürecine katılmaktadır.

Son olarak, pratiğe geçeceğiz. Amacımız, Belçika'da işlerin nasıl yürüdüğüne dair hem net hem de pratik bir bakış açısı sunmak. Ancak bugünkü politik bağlam göz önüne alındığında, teorik ile pratik arasında her zaman bir fark olduğunu unutmamak gerekiyor.

Aslında İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze kadar uzanan oldukça uzun bir tarihi ele alabiliriz: Refah devletinin kurulması, birçok sosyal hizmetin hayata geçirilmesi, sosyal güvenlik ağı... Ancak sadece bir ana noktayı vurgulamak istiyorum: 1991 yılı. Bu yıl, Belçika'da "Kara Pazar" olarak bilinir. Çünkü o gün, aşırı sağcı bir parti federal seçimleri kazandı. Bu olay kimse tarafından beklenmiyordu ancak gerçekleşti ve Belçika'da gerçek bir şok dalgası yarattı.

Bu parti, gerçekten göçmen karşıtı, oldukça gelenekçi ve aşırı milliyetçi bir partiydi. Bağımsız bir Flandre talep ediyorlardı. Bunun üzerine, diğer tüm siyasi partiler—Sosyalistler, Liberaller, Hristiyan Demokratlar—bir araya geldi ve bir "kordon sanitaire" anlaşması yaptılar. Bu, Belçika tarihindeki bir terimdir ve bu anlaşma, aşırı sağcı bir partiyle asla hükümet kurmama kararıydı. Bu karar, 30 yıl sonra bile geçerliliğini koruyor çünkü aynı aşırı sağcı parti bugün hâlâ popülerlik kazanıyor. Son seçimlerde, birkaç ay önce, seçmenlerin %30'unun oyunu aldılar. Bu, popülist ve aşırı sağcı partilerin giderek popüler hale geldiği çoğu Batı Avrupa ülkesinde ortak bir durum.

Bu durumun nedenlerini anlamak için bir araştırma yaptım. Dikkate değer birkaç nokta var. İlk olarak, halk arasında siyasetten çok uzak olduklarına dair genel bir his vardı. İnsanlar daha katılımcı, daha doğrudan bir demokrasi talep ediyorlardı ancak o dönemde böyle bir şeyin olmadığını düşünüyorlardı.

İkinci olarak, 80'lerde büyük bir ekonomik durgunluk yaşandı. Bu durum Belçika'da çok fazla işsizliğe ve özellikle şehirlerde yoksulluğun artmasına neden oldu. Orta sınıf şehirlerden taşınarak banliyölere

yerleşti ve geride yalnızca şehirlerden çıkamayan insanlar kaldı: En marjinal olanlar, yoksulluk içinde yaşayan insanlar ve giderek daha fazla göçmen. 1950'ler ve 60'larda kömür madenlerinde çalışmak üzere birçok İtalyan, Faslı ve Türk göçmen Belçika'ya gelmişti. Ancak 80'lerde bu madenler kapandı ve birkaç kuşaktır burada yaşayan birçok göçmen, yoksulluk içinde şehirlerde yaşamaya devam etti. Bu durum, şehirlerde çok patlayıcı bir ortam yarattı: Yoğun yoksulluk, işsizlik ve çeşitlilik. Ancak bu çeşitlilik ve kapsayıcılık üzerine herhangi bir politika yoktu. Ne yerel yönetimlerde, ne ulusal düzeyde, ne de bölgesel düzeyde. Bütün bu unsurlar birleşti ve şehirlerde çok gergin bir durum ortaya çıktı. Aşırı sağcıların çoğu da şehirlerden çıkıyordu.

Buna karşılık olarak, 1992 yılında federal hükümet bir acil durum planı oluşturdu. Bu planın bir parçası olarak bir "Genel Yoksulluk Raporu" hazırlanması istendi. Bu raporun çok özel bir yanı vardı: Belçika tarihinde, hatta belki de dünya tarihinde bir ilk olarak, bu rapor akademisyenlerin, politikacıların, sosyal hizmet uzmanlarının ve yoksulluk içinde yaşayan insanların iş birliğiyle hazırlandı.

Bu, daha önce hiç görülmemiş bir şeydi. Bu yüzden raporun yazılması iki yıl sürdü. Pek çok tartışma ve polemik yaşandı. En büyük tartışmalardan biri "yoksulluk nedir?" sorusu üzerineydi. Belçika'daki yoksulluk söylemi, yoksulluğu bireysel bir sorun olarak görüyordu. Yani, yoksulluğun sebebi sapkın bireylerdi ve bu bireylerin yeniden eğitilmesi, yeniden okula gönderilmesi, yeniden topluma kazandırılması gerekiyordu. Ancak, sosyal hizmetler ve sahada çalışan örgütler yoksulluğun yapısal bir sorun olduğunu savunuyorlardı. Eğitimi, iş piyasasını, sağlık sistemini,

yani toplumu bir bütün olarak incelemek gerektiğini söylüyorlardı. Ne yazık ki bu bakış açısı rapora dâhil edilmedi ve bir süre sonra tamamen görmezden gelindi.

Katılım konusunda da büyük tartışmalar yaşandı. İki farklı görüş vardı. Bir taraf, katılımı toplumun bir parçası olmak, kültürel aktivitelere katılabilmek olarak tanımlıyordu. Diğer taraf ise katılımın "bir parçası olma" anlamına gelmesi gerektiğini savunuyordu. Bu çok politik bir kavramdı ve rapora dâhil edilmesi için büyük çaba harcadık ancak başarılı olamadık. İnsanların yoksulluk raporu hazırlanırken söyledikleri sadece danışma amacı taşıyordu: "Bu konuda ne düşünüyorsunuz?", "Belirli insan hakları hakkında fikirlerinizi paylaşır mısınız?" gibi. Katılım, sadece dâhil edilme düzeyinde kaldı.

CHRISTOPHE TIERLINCK

Ayrıca uzmanlık konusunda biraz daha detaylı bilgi verebiliriz. Yoksulluk ve sosyal dışlanma konularında deneyime dayalı uzmanlık, aynı zamanda benim de takip ettiğim formasyonun ismidir. Bizler, özellikle Yoksulluğa Karşı Ağ ve Dernekler olarak, yoksulluk içinde yaşayan her bireyin bir uzman olduğuna inanıyoruz. Dört yıllık bir formasyon almış olmam ya da kendi hikayemi anlatarak uzmanlığımı ortaya koymam, beni derneklerden birindeki başka bir kişiden daha uzman yapmaz. Biz, derneklerdeki tüm insanları birer uzman olarak görüyoruz ve onların da araştırmacılar veya politika yapımcılar gibi kendi alanlarında uzman olduklarını düşünüyoruz.

Bu yüzden, onlara genellikle "deneyime dayalı uzman" diyoruz. Ayrıca, yoksul insanlar veya yoksulluk içinde yaşayan bireyler gibi terimlerden pek

hoşlanmıyoruz. Bunun yerine, “uzmanlar” terimini kullanmayı tercih ediyoruz.

Kevin’in de biraz önce belirttiği gibi, deneyime dayalı uzmanlar, hem hükümet hem de sivil toplum kuruluşlarında istihdam ediliyorlar. Bunun temel amacı, yoksulluk içinde yaşayan bireylerin bakış açısını ve üzerlerindeki etkileri politika yapıcılara aktarmaktır.

Birçok derneğimizde gönüllü olarak deneyime dayalı uzmanlık yapan bireyler de bulunuyor. Onların çoğu, öz-savunma faaliyetleri üzerinde çalışıyor. Ancak, burada önemli bir nokta var: Yoksulluk içinde yaşayan birçok insan ciddi bir stres altında yaşıyor. Hayatta kalmaya çalışıyorlar, yaşamıyorlar. Sıkça duyduğumuz bir hikâyeye şu: İnsanlar bize gelip, “Politika kararları almak ya da önerilerde bulunmak gibi şeyleri düşünmeye vaktim yok. Sadece günü bitirebilmek istiyorum,” diyorlar.

Bu nedenle, insanların gerçekten seslerini duyurmasının kolay olmadığını göz önünde bulunduruyoruz.

KEVIN DE PELSMAKER

Biz kendimizi savunuculuk ve öz-savunuculuk arasında bir yerde buluyoruz. Aslında yapmak istediğimiz şey şu: Öncelikle yerel düzeyde – belediyelerde, şehirlerde – ve ikinci olarak da Flaman düzeyinde, diğer hükümet seviyelerinde, yoksulluk içinde yaşayan bireylerin söz alabilecekleri, birleşebilecekleri ve kendilerini ifade edebilecekleri alanlar yaratmak.

Teorik olarak hedefimiz öz-savunuculuktur. Yani, yoksulluk içinde yaşayan bireylerin kendi toplumsal pozisyonlarına, politik pozisyonlarına ve sosyoekonomik

durumlarına karşı aktif olarak mücadele edebilecekleri alanlar yaratmaktır. Ancak pratikte, savunuculuk ve öz-savunuculuk arasında bir yerde mücadele ediyoruz. Buna rağmen, mümkün olduğunca deneyime dayalı uzmanların, yani yoksulluk içinde yaşayan bireylerin, öncelikli olarak konuşabilmesini, bilgi ve deneyimlerini paylaşabilmesini sağlamaya çalışıyoruz.

İkinci olarak belirtmek istediğim şey, deneyim, ses ve bilgi arasındaki farktır. Bunlar birbirinden çok farklı kavramlardır ve ben her zaman “bilgi” terimini kullanmayı tercih ediyorum. Çabamız, bilgiyi diğer bilgi türleriyle eşit hale getirmektir. Bilgi türleri arasındaki bu eşitlik, yoksul ve marjinalize edilmiş bireylerin de seslerinin duyulmasını ve bilgilerine eşit bir şekilde değer verilmesini sağlar.

Çok sık olarak şu durumla karşılaşıyoruz: Bir bakana ya da başka bir siyasi organa gidiyoruz ve yoksulluk içinde yaşayan bireylerin ne söyleyeceğini dinliyoruz. Ancak onların söyledikleri yalnızca zaman zaman dikkate alınıyor.

KEVIN DE PELSMAKER

Ancak bizim istediğimiz, bu bireylerin söylediklerinin yalnızca bir “ses” olarak algılanmasından ziyade, gerçek bir “bilgi” olarak değerlendirilmesidir. Bu, yoksulluk içinde yaşayan insanların deneyimlerinden kaynaklanan bilgilerin, diğer bilgi türleriyle aynı düzeyde bir eşitlik ve saygıyla değerlendirilmesi anlamına gelir. Bu bilgi, politika yapım süreçlerinde dikkate alınmalı ve gerçek bir etkiye sahip olmalıdır.

Çünkü çoğu zaman yoksulluk içinde yaşayan bireylerin seslerini duyurması ya da deneyimlerini paylaşması, sadece onların hikâyelerinin dinlenmesiyle

sınırlı kalıyor. Ancak, bizim amacımız, bu deneyimlerin, politika yapımında kullanılan bilgi türlerinin bir parçası haline gelmesidir.

CHRISTOPHE TIERLINCK

Bu süreci daha somut hale getirmek için bazı örnekler verebiliriz. Özellikle belediyeler ve şehirlerde yerel düzeyde yaptığımız çalışmalar bu konuda çok önemlidir. İnsanlar yerel yönetimlerle bir araya geliyor ve doğrudan sorunlarını dile getirme şansı buluyor. Bunun yanı sıra, Flaman düzeyinde de bu tür çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Flaman Yoksullukla Mücadele Planı'nın oluşturulmasında aktif bir rol oynuyoruz.

bir araya getirerek onlara seslerini duyurma alanı yaratmaktır. Üçüncü olarak, bu süreçler, sosyal özgürleşmeye yönelik bilgi ve eğitimle desteklenir.

Derneklerimiz genellikle coğrafi olarak faaliyet gösterir ve yerel politikalar üzerinde yoğunlaşır. Ancak federal düzeyde de katkı sağlıyorlar. Yoksulluk içinde yaşayan bireylerin yerel politikalarla etkileşim kurması sağlanırken, aynı zamanda bu bireyler daha geniş çaplı siyasi tartışmalara da dahil edilir.

KEVIN DE PELSMACKER

Sonuç olarak, Flaman Yoksullukla

Bu plan, her dört yılda bir, yeni bir yoksullukla mücadele bakanı atandığında hazırlanır. Bizler, bu planın hazırlanmasında doğrudan yer alıyoruz ve yoksulluk içinde yaşayan bireylerin bakış açılarını, ihtiyaçlarını ve önerilerini iletiriz. Amacımız, bu planın mümkün olduğunca çok sayıda bireyin gerçek ihtiyaçlarını yansıtmasıdır.

Yerelde ve ulusal düzeyde çalışan derneklerimiz, çalışmalarını belirli kriterlere göre yürütmek zorundadır. Bu kriterlerden ilki, sürekli olarak yoksulluk içinde yaşayan bireyleri aramak ve onlarla iletişim kurmaktır. İkincisi ise, bu bireyleri

Mücadele Yasası, bu çalışmaların temel dayanağını oluşturuyor. Bu yasa sayesinde bizler, Flaman siyasi sistemi içinde yapısal olarak yer alıyoruz. Bu, yoksulluğa dair yapısal bir bakış açısını ve yoksulluk içinde yaşayan bireylerin katılımını içerir. Aynı zamanda deneyime dayalı uzmanların bilgi ve seslerinin politik süreçlere dahil edilmesini sağlar.

Bu yasaya göre, deneyime dayalı uzmanların statüsü resmileştirilmiştir. Dört yıllık bir eğitimden geçtikten sonra, bu bireyler sosyal hizmetlerde, federal ve yerel hükümetlerde farklı pozisyonlarda istihdam edilebilmektedir.

Bu uzmanlar, sivil toplumda ve yönetim mekanizmalarında farklı türden bilgiler sunarak, önemli bir perspektif sunarlar. Bu yasa, kuruluşumuzun ve çalışmalarımızın temelini oluşturuyor ve son yirmi yıldır varlığını sürdürüyor.

Kendi deneyimlerimizden ve duygularımızdan konuşuyoruz, ancak bu genellikle bir kenara itiliyor, çünkü karar alıcılar daha “politik” bir bilgiye sahip oldukları gerekçesiyle dinleniyorlar. Sürekli olarak bilgi hakkında konuşuyoruz. Flanders’da, yoksulluk içinde yaşayan insanların “söz aldığı” 61 dernek var ve bu, yasal bir terim olarak kabul edilmiş durumda. Bu yerel dernekler Flanders genelinde, hem küçük hem de büyük şehirlerde yayılmış durumda. Bu derneklerin çift yönlü bir misyonu var.

Birincisi, muhtemelen Türkiye’de de olduğu gibi, sosyal hizmetler yoluyla yoksulluğu hafifletmeye odaklanıyorlar. Mektupları okumaktan, barınma bulmaya ve sosyal hizmetlerde rehberlik etmeye kadar her konuda yardımcı oluyorlar. Daha önce de bahsettiğimiz gibi, insanlar genellikle sorunlar ve stresle bunalmış bir halde bu derneklere başvuruyor ve sadece hayatta kalmaya çalışıyorlar. Profesyonellerin desteğine ihtiyaç duyuyorlar. Ayrıca grup çalışmaları, çorba mutfakları, topluluk marketleri, boş zaman aktiviteleri ve eğitim programları gibi birçok faaliyet gerçekleştiriyoruz. İnsanların ihtiyaç duyduğuna inandığımız veya bize sinyal verdikleri her şeyle ilgileniyoruz. Bu, ihtiyaçlara farklı bir bakış açısı getiriyor.

İkincisi, bizi birçok STK’dan ayıran şey ise savunuculuk yapmamız, daha doğrusu öz-savunuculuk yapmamızdır. Bu çift yönlü misyon, yasa ile zorunlu kılınmıştır. Ortak sorunların ve dışlanan insan ve sosyal

hakların kolektif olarak tanımlanması için alanlar yaratıyor ve bu süreçten politika önerileri çıkarıyoruz. Çeviri bazen zor olabilir, ancak esas olarak, yoksulluk içinde yaşayan insanları politikaları birlikte değiştirebilmeleri için güçlendiriyoruz. Bu, insan haklarına dayalı ve temel hakların – barınma, sağlık hizmetleri ve eğitim gibi – inkarını, yapısal dışlanmayı ve eşitsizliği ele alan bir yaklaşımdır.

Daha önce bahsedildiği gibi, resmi adımız – “yoksulluk içinde yaşayan insanların söz aldığı dernekler” – kavramsal olarak çok önemlidir. “Söz almak” ile “söz vermek” arasındaki fark, politik sistemimizle süregelen büyük bir mücadeleyi temsil eder. Politikacılar genellikle “söz vermekten” bahsediyor ve yoksulluk içinde yaşayan insanları pasif alıcılar olarak tasvir ediyor. Biz “söz almayı” vurguluyoruz ve bu, onların sosyo-ekonomik dışlanmalarını ele almadaki aktif rollerine işaret ediyor. Bu, savunuculuk ile öz-savunuculuk arasındaki temel farkı yansıtıyor ve bu fark, organizasyonumuzda sürekli bir gerilim kaynağıdır.

Biz bireyselden ziyade kolektife öncelik veriyoruz. Diğerleri bireysel ihtiyaçlara odaklanırken, biz bir belediye veya şehirde sosyal hizmetler, sağlık hizmetlerine erişim gibi konularda ortak zemin ve paylaşılan sorunları arıyoruz. Ortak sahiplik de çok önemli. Tüm dernekler doğrudan yoksulluk içinde yaşayan insanlar tarafından sahiplenilir. Bu, onların hayatlarının genellikle sosyal hizmet çalışanları, avukatlar, öğretmenler ve başkaları tarafından yönlendirildiği hissine karşı bir çözüm sunar. Derneklerde yaptığımız şey, onların derneğin aldığı her karara katılmalarını sağlamak. Hangi tür kahvenin yapılacağından, derneğin yönetim organında yer almaya kadar her seviyede

karar süreçlerine katılmalarını sağlıyoruz. Deneyimlerini sahipleniyor ve derneğin her seviyesine katkıda bulunuyorlar.

CHRISTOPHE TIERLINCK

Biz, yoksullukla mücadele ağı olarak, öncelikli olarak bu dernekleri birleştiriyoruz. Onları ziyaret ediyoruz ve onlar da bize geliyor. Ana odak noktamız, eğitim yoluyla derneklere destek olmaktır. Onlara, politika yapıcılarla nasıl etkili iletişim kuracaklarını ve politika önerilerini nasıl formüle edeceklerini öğretiyoruz.

Süreci ve önerilerin geliştirilmesinde atılması gereken adımları, dernek üyeleriyle birlikte keşfediyoruz.

Bir diğer önemli çalışmamız ise dış iletişimdir. Sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullanıyor ve yoksulluk içinde yaşayan insanların söz aldığı birçok röportaj düzenliyoruz. Bu, misyonumuzun hayati bir parçasıdır.

Ve bence en önemli görevlerimizden biri politika çalışmasıdır: yoksulluk içinde yaşayan insanları doğrudan karar alıcılarla bir araya getirip, güç sahiplerine gerçekleri söylemelerini sağlamaktır. Bakanlar ve ekiplerinin, politikalarının gerçek dünyadaki etkileri hakkında genellikle hiçbir fikirlerinin olmadığını bizzat gördüm.

Aynı masaya oturduğumuzda, bunu doğrudan ele alıyoruz. Karar alıcıların perspektiflerini değiştirmeye çalışıyoruz çünkü değişimi gerçekleştirebilecek olanlar onlardır. Bu, benim için dört ana faaliyetimizden biri olmasına rağmen, tümü – dernekleri desteklemek, dış iletişim, politika çalışması ve eğitim – vazgeçilmezdir.

KEVIN DE PELSMAKER

Dört yönün hepsi kritik. Bir ekleme yapayım: Eğitim ve öğretim faaliyetlerimiz yalnızca yoksulluk içinde yaşayan kişileri değil, aynı zamanda yerel ve Flaman hükümetlerini de hedef alıyor. Politika üzerinde etkili olmak için farklı stratejiler gerekiyor ve bunu birazdan tartışacağız.

İletişim giderek daha önemli hale geldi. Son 20 yılda bir değişim gördük. Eskiden sol eğilimli hükümetler diyaloga açıktı. Bakanlar ve kabinelerle düzenli olarak bir araya gelir, yoksulluk içinde yaşayan insanların endişelerini ve fikirlerini sunar ve politika önerileri yapardık. Ancak, son beş altı yılda sağcı, neoliberal hükümetlerin yükselişiyle karşılaştık. Bu hükümetler yoksulluk ve çözümleri konusunda çok farklı görüşlere sahip. Sivil topluma ve savunuculuğa değer verilmemeye başladı.

Bu durum bizi adapte olmaya zorladı. Şimdi iletişim ve basın ile etkileşime öncelik veriyoruz. Basın açıklamaları yapıyor ve sürekli iletişim kuruyoruz. Medya ile güçlü ilişkiler geliştirdik, bu da bizi, insanları etkileyen en küçük politika detaylarına bile hızlıca tepki verme kapasitesine sahip bir konuma getirdi. Bu medya varlığı, karar alıcılar üzerinde baskı yaratıyor ve onların kararlarını etkiliyor. İletişimi bir kaldıraç olarak kullanıyoruz, politik süreçlerin perde arkasındaki işleyişini anlamak için lobicilik

yapıyoruz. Politikanın arka planında neler olduğunu biliyoruz. Ve politikacılara “Eğer bunu yaparsanız, basına gideriz” diyerek baskı yapıyoruz. Bu işe yarıyor. Görünürlük konusunda çok yatırım yaptığımız için bizden korkuyorlar.

Bunu nasıl başarıyoruz? Süreç, yoksulluk içinde yaşayan insanların yaşadığı ve kök saldığı belediye düzeyinde başlıyor. Bir derneğin temel işlevi, yoksulluk içinde yaşayan insanları bir araya getirmektir. Diğer sosyal hizmet organizasyonları gibi, mikro düzeyde bireysel yardım ve destek sağlıyorlar. Bu destek kritik öneme sahip, ancak aynı derecede önemli olan sosyal hizmet çalışanlarının “anten işlevi”dir. İnsanlara sosyal hizmetler, hukuki yardım ve konut projeleri gibi çeşitli randevularında eşlik ederek sosyal politikaların karmaşıklığını anlamalarına yardımcı oluyorlar. Bu destek, hem pratik hem de politik bir işlev görüyor.

Bireysel desteğin ötesinde, yapılandırılmış grup oturumlarına vurgu yapıyoruz. Dernekler genellikle haftalık olarak düzenli grup toplantıları yapıyor, bu toplantılara “yoksulluk parlamentoları” deniyor. Bu toplantılar, deneyimlerin, bilgilerin ve zorlukların paylaşılması için alanlar sunuyor; nihayetinde dışlanmanın temel biçimlerini tanımlamaya ve politika önerileri oluşturmaya yöneliyor.

CHRISTOPHE TIERLINCK

Sonrasında bireysel deneyimlerden kolektif deneyimlere geçiyoruz. Bir kişiden bir sinyal duyabiliriz, ancak bunu başkalarından da duyduğumuzda, bu bir ortak deneyim haline gelir ve yoksulluk gerçeği ile bu durumu yaşayan insanların ihtiyaçlarını daha geniş bir perspektiften anlamamızı sağlar. Odağı bir sorunu olan kişiden uzaklaştırarak, bu sorunu

çözmek veya ortadan kaldırmak için gereken politika çözümlerine ve önerilerine yöneliyoruz. Sorunların üzerinde durmuyoruz; bunları değiştirmek için nelerin gerekli olduğuna bakıyoruz.

KEVIN DE PELSMAKER

Bu süreçler çok uzun zaman alıyor. Sadece bir kerelik bir toplantı değil, yıllar süren bir süreç. Gustav’ın da bahsettiği gibi, insanlar genellikle sorunlar, stres ve travmayla bunalmış bir şekilde derneklere katılıyorlar. Grup oturumlarına katılabilmeleri ve politika önerilerini düşünmeye başlayabilmeleri için birçok bireysel adıma ihtiyaç var.

Daha kısa bir şekilde anlatmam gerekirse, üç aşamalı diyalog yöntemimizi vurgulamak istiyorum. İlk olarak, dernek içinde üyeler deneyimlerini paylaşıyor ve öneriler geliştiriyor. İkincisi, benzer ya da farklı gruplarla çalışan ortak kuruluşlar ve diğer derneklerle koalisyonlar kuruyoruz. Üçüncüsü, doğrudan politika yapımcılarla iletişim kuruyoruz. Geleneksel olarak, dernekler her şeyin tartışıldığı ve önerildiği kapsamlı dosyalar (50-100 sayfalık raporlar) oluşturuyordu. Şimdi daha yaratıcı yöntemler kullanılıyor: belgeseller, masa oyunları (her nedense!), sanat projeleri gibi. Ancak önerilerin belgelenmesi hala çok önemli.

CHRISTOPHE TIERLINCK

Bu dosyalarla çeşitli belediye yönetimleri ve diğer önemli paydaşlarla diyalog kuruyoruz. Örneğin, Belçika’da VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) ile çok yakın çalışıyoruz. İşle ilgili her şeyden sorumlu olan bu kurum, bizim için büyük bir ortak. Dolayısıyla, yaptığımız her şeyde ve dosya hazırlarken, bu tür ortaklara yöneliyoruz.

Kevin'in de daha önce belirttiği gibi, genellikle bir şeyi değiştirmek ya da bir değişiklik sağlamak çok uzun zaman alıyor. Yoksulluk içinde yaşayan insanlar ise hiçbir şeyin değişmediğini ve bununla ilgili hiçbir şey yapılmadığını söylüyorlar. Ama onlara, politika değiştirmenin bir yıl içinde yapılabilecek bir şey olmadığını açıklamamız gerekiyor. Bunun için 4, 5, 6, 7, hatta 10 yıl gerekebilir. Ama en önemli şey, onların bu sürecin bir parçası olmalarıdır. Politikaların oluşturulmasına dahil edilmeleridir.

KEVIN DE PELSMAKER

Flaman düzeyindeki birkaç noktaya hızlıca değineyim. Bu tür faaliyetler bölgesel olarak gerçekleşiyor. Yoksullukla Mücadele Ağı olarak, bölgesel düzeyde olanları bir araya getiriyoruz. Çünkü birçok şey bölgesel politika değil; örneğin eğitim Flaman veya federal yetki alanına giriyor. Bu yüzden, farklı yoksulluk gruplarını Flaman düzeyinde bir araya getiriyoruz ve yerel düzeyde yaptığımız gibi burada da aynı şeyleri yapıyoruz. Sonunda, duruşlarımızı ve belgelerimizi Flaman hükümetindeki farklı bakanlara ve kabinelere sunuyoruz.

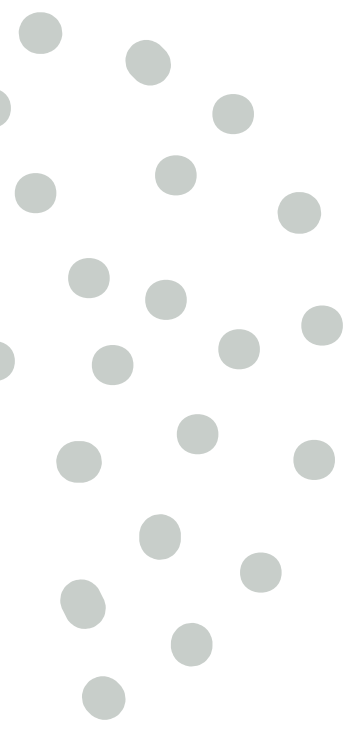
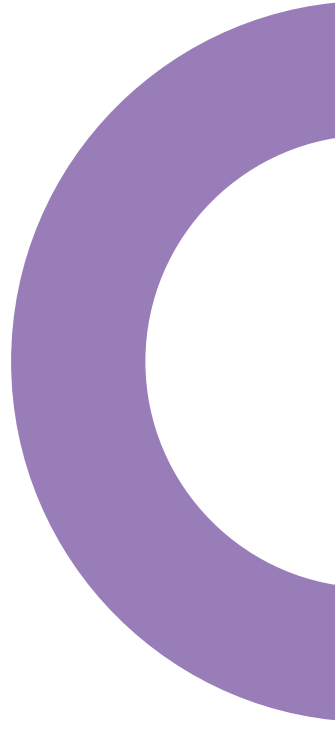
Yaklaşımımızın birkaç güçlü yönü olduğunu düşünüyorum. Politikaya, bazı politika yapıcılarının değer verdiği, ancak hepsinin değil, eşsiz bir "yaşanmış deneyim bilgisi" getiriyoruz. Yoksulluğun gerçeklerini derinlemesine anlamak, etkili politika yapımı için kritik önemde. Çoğu zaman politika yukarıdan aşağıya doğru oluşturuluyor. Biz bunu tersine çevirmeye, aşağıdan yukarıya bir yaklaşımı teşvik etmeye çalışıyoruz. İnsanların yoksulluk gerçekliğini gerçekten anlamak çok önemli. Çünkü çoğu zaman politika oluşturulurken yukarıdan aşağı bir yaklaşım benimseniyor.

Biz, bunu biraz daha aşağıdan yukarıya çevirmeye çalışıyoruz.

Yaptığımız işin, yoksulluk içindeki insanların politik katılımını artırarak hayatlarına somut bir etkisi olduğunu düşünüyoruz. Hayatlarına dair tartışmalara onları dahil ederek eşitlik ve adaleti teşvik ediyoruz.

Ancak hâlâ zorluklarla karşı karşıyayız. Bireyi suçlama modeli ve yoksulluğun bireyselleştirilmesiyle mücadeleye devam ediyoruz. Sessiz kalamayız; sessizlik, toplumu politikalar, yoksulluk ve bireyselleştirilmiş yoksulluk hakkında bu çok şeytanlaştırıcı, marjinalleştirici söyleme geri döndürüyor. Daha önce de bahsedildiği gibi, yoksulluk içindeki insanların yaşanmış deneyimleri çoğu zaman yalnızca birer tanıklığa indirgeniyor. Sürekli hikayelerimizi paylaşmamız isteniyor, ki bu bir giriş olabilir, ancak gerçek bir katılım değil. Bu, bizi gerçekten dinlemek ya da politika geliştirmeye dahil etmek değil. Çoğu zaman, bu yalnızca acıma duygusuyla yönlendiriliyor ki bu, adaletin yerine geçebilecek tehlikeli ve yetersiz bir duygudur.

Gerçek değişim zaman alır. Christophe'un da belirttiği gibi, bazen 10 yıl, bazen 20 hatta 30 yıl sürebilir. Politika yapımı doğası gereği yavaş bir süreçtir ve katılımcı süreçlerimiz de zaman alır. Bu, hızlı sosyal gelişmeler ve karar alma süreçleriyle keskin bir tezat oluşturuyor ve çoğu zaman geride kalmamıza neden oluyor. Anlamalı katılım zaman gerektirir ve bu zaman olmadan, katılım yalnızca göz boyama olur. Uzun vadeli düşünmemiz gerekiyor, ancak politika ve siyaset giderek kısa vadeye odaklanıyor.

DERİN
YOKSULLUK
AĞI

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
DERNEĞİ TÜRKİYE
TEMSİLCİLİĞİ
EOPIL

açıkalan

